
Verslag van de openbare vergadering van de raad van de gemeente Bunnik, gehouden op 8 november 2018 om 19.30 uur in de raadzaal van het gemeentehuis, Singelpark 1 te Odijk.

Aanwezig:

de heer R. van Schelven	voorzitter
de heer M.A.J.R. Hermans	griffier a.i.
de heer R.E. Hallo	Perspectief 21
de heer H.J. Hoitink	De Liberalen
mevrouw J.M. Huijsman-Hartkamp	CDA
de heer C.J. Kool	CDA
de heer P. Lakerveld	CDA
de heer F.C.M. Pouw	De Liberalen
de heer F.A. Schenk	De Liberalen
de heer J. Sterk	Perspectief 21
mevrouw A.A. van der Stijl	Perspectief 21
mevrouw W. Toersen	De Liberalen
mevrouw I. Verhoef (vanaf 19.34 uur)	Perspectief 21
de heer L.N. Vernie	CDA
de heer A.W. Viskil	Perspectief 21
mevrouw H.J. Visser	CDA
mevrouw N. van der Voort (tot 20.54 uur)	Perspectief 21
mevrouw A.R.H. Webbink (vanaf 19.34 uur)	Perspectief 21
mevrouw W. Zuidweg	Perspectief 21

Voorts aanwezig:

de heer J.J. Eijbersen	wethouder
mevrouw H.M. Spil	wethouder
de heer G. Veenhof	directeur

Afwezig:

mevrouw H.R.E. Hofland	griffier
------------------------	----------

1. Opening en voorstemmer

De **voorzitter** opent de vergadering om 19.29 uur en heet iedereen hartelijk welkom, waaronder ook de mensen op de publieke tribune, de vertegenwoordigers van de pers en de luisteraars thuis.

**2. Vaststelling agenda
18-093**

De **voorzitter** stelt vast dat de agenda ongewijzigd wordt vastgesteld.

Wethouder **Eijbersen** deelt mee dat er gisteren een vergadering is geweest van het Algemeen Bestuur van de RDWI. Het blijkt dat er een tekort is zowel vanuit de BUIG-gelden als rond de organisatieontwikkeling van bolwerk naar netwerk. Dit wordt dinsdag 13 november a.s. door het college besproken, waarna de raad zo spoedig mogelijk zal worden geïnformeerd over deze situatie.

3. Algemene beschouwingen

De heer **Viskil** vindt het prettig dat er een sluitende begroting ligt en dat Bunnik zich weer presenteert als een financieel gezonde gemeente. Hij zegt met nadruk 'sluitende begroting', omdat het Bunniks Nieuws van deze week suggereert dat er een begrotingstekort is, wat pertinent niet het geval is. Ter uitvoering van het collegeprogramma heeft het college de raad gevraagd om extra middelen. De raad heeft daar vorige week in het Open Huis over gesproken en neemt vanavond het besluit of deze extra middelen worden toegekend. Dit heeft dan consequenties voor de Algemene Reserve, maar niet voor de begroting. De eerste twee jaar wordt geld onttrokken uit de Algemene Reserve en de volgende twee jaar wordt geld toegevoegd aan de Algemene Reserve. Per saldo is dit nagenoeg neutraal over vier jaar gerekend. Dit past binnen de richtlijnen van de provincie voor een sluitende begroting.

P21 is blij met de samenwerking met coalitiepartner De Liberalen. P21 vindt het daarnaast belangrijk om op een constructieve wijze het CDA te betrekken bij het realiseren van de ambities van deze mooie gemeente.

Hij wil de bijdrage van P21 vanavond op een andere manier vormgeven dan gebruikelijk, namelijk aan de hand van een aantal gesprekken met inwoners van de gemeente.

Een dame op respectabele leeftijd vertelde dat ze alleen in een grote eengezinswoning woont die voor haar veel te groot is. Zij wil het liefst haar grote woning verkopen en een kleine woning, bijvoorbeeld een appartement, kopen. In de gemeente Bunnik lukt dit niet, omdat er nauwelijks appartementen zijn. Zij wil niet vertrekken naar een andere gemeente, want haar hele sociale leven speelt zich af in Bunnik. P21 kon haar meedelen dat Bunnik inzet op doorstroming door middel van gedifferentieerde woningbouw: woningen voor alle doelgroepen. Een mooi voorbeeld in dezen is de toekomstige realisatie van 91 woningen waaronder appartementen voor ouderen en starters op de locatie Rhijnhaeghe.

Hij sprak een echtpaar dat regelmatig met de fiets vanuit Houten via Odijk naar Amelisweerd rijdt. Onderweg komen zij een aantal onveilige verkeerssituaties tegen. P21 kon dit echtpaar meedelen dat Bunnik inzet op het verbeteren van de veiligheid van de fiets- en wandelinfrastructuur, zowel binnen en tussen de dorpskernen als in het buitengebied. Kan het college aangeven hoe het zich deze verbetering voorstelt?

Hij sprak ook een aantal bewoners van de Engboogerd over de herinrichting van hun wijk. Zij waren zeer te spreken over het participatietraject voor en door de inwoners. Er werden mooie initiatieven genomen waaronder veel aandacht voor groen en met elkaar afgewogen of deze gerealiseerd konden worden. Inmiddels zijn er drie sessies geweest en zal er snel een definitief plan komen dat op breed draagvlak kan rekenen in de buurt. Burgerparticipatie in optima forma. Een ander mooi voorbeeld is de herinrichting van het plein bij 't Hennetje in Werkhoven. Bunniks Nieuws refereert daar ook aan in zijn editie van deze week. Gaat het college in de toekomst andere projecten op eenzelfde wijze vormgeven?

Op het gebied van recreatie ziet P21 ieder weekend de files bij Rhijnauwen en Amelisweerd. Buiten het feit dat dit een prachtig bos is, zijn er mooie bezienswaardigheden zoals de Kromme Rijn, het Waterliniemuseum; het landhuis Oud-Amelisweerd (dat volgend jaar weer een museale functie krijgt), het Bunkerpad, de Kazemat (die binnenkort wordt geopend) en het Fort Rhijnauwen. P21 wil het hele Kromme Rijngebied (Bunnik, Odijk, Werkhoven, Houten, Wijk bij Duurstede) verder ontwikkelen met behoud van het mooie en groene landschap. Door de recreatieve mogelijkheden te spreiden, worden Amelisweerd en Rhijnauwen ontlast. Er komen meer mogelijkheden voor Bed & Breakfast, kanoën en recreatieondersteunde ondernemers melden zich bij de VVV. Dat is prima voor de doorontwikkeling van de lokale recreatie. Op deze manier maakt de gemeente samen met de omliggende gemeenten steeds beter gebruik van haar sterke punten: een prachtig landschap waar het fijn recreëren is.

Het gonst momenteel van de energie in Bunnik. De gemeentewerf krijgt een collectief zonnedak, er zijn huiskamerbijeenkomsten over het verduurzamen van woningen en in oktober was er een avond over isoleren en van-het-gas-af binnen het gemeentehuis. Een van de leden gaf aan blij te zijn dat de gemeente nu concrete doelen heeft om klimaatneutraal te worden en om in deze periode 10% duurzaam te willen opwekken en 10% te willen besparen. Een vrijwilliger bij de Energiegroep vroeg zich af wat de kansen zijn voor een duurzaam warmtenet op Kromme Rijnstroom en welke wijk als eerste van het gas af gaat. Een spannende tijd met veel nieuwe ontwikkelingen waar de gemeente de inwoners hard bij nodig heeft en waar kansen worden benut. Daarbij is niet te ontkomen aan een financiële bijdrage van de overheid, alsmede publiek-private initiatieven om zaken gerealiseerd te krijgen. Hij vraagt het college de raad daar zeer nauwgezet van op de hoogte te houden en proactief de energiedoelen voor deze periode

en daarna na te streven, ook in de regionale energiestrategie.

Inwoners benaderen P21 regelmatig als het gaat om bomen en biodiversiteit. P21 is voor meer en diverser groen in het buitengebied en de dorpskernen. Insecten en andere dieren verdwijnen steeds sneller en Bunnik, als groene gemeente, kan hier iets aan doen. Hij ziet dat het college dit punt serieus heeft opgepakt en bij de kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte direct ook duurzaam groenbeheer, diversiteit en groen en klimaatadaptatie meeneemt. Ook in het buitengebied ziet hij meer bloembermen door een veranderend maaibeleid. Hij sprak op Reinaerde (groenonderhoud voor mensen met een verstandelijke beperking) met een jongeman die zich hard inzet voor de insecten door extensiever te maaien en insectenhôtels te plaatsen. Hij werd er helemaal vrolijk van en P21 ook. De gemeente mag dit soort initiatieven nog meer ondersteund voor wat betreft P21.

Een aantal bewoners, wonende aan de Traverse (Provincialeweg, Stationsweg, Schoudermantel), vraagt regelmatig hoe het staat met het autoluw maken van deze weg. Hij weet dat de wethouder met de provincie in gesprek is om de aansluiting van de Provincialeweg op de Baan van Fectio iets aan te passen zodat de doorgaande weg overgaat in de Baan van Fectio en linksaf moet worden geslagen om in de kern van Bunnik te komen of via de kern naar Zeist te gaan. Dit leidt tot afname van verkeer in de kern.

Een tunnel bij station Driebergen moet ervoor zorgen dat verkeer uit Zeist niet meer via Bunnik naar de A12 rijdt, maar via Driebergen. P21 zou graag zien dat het college, nu de tunnel klaar is en de effecten merkbaar zouden moeten gaan worden, in gesprek gaat met het college van Zeist om te bevorderen dat verkeer vanuit Zeist naar de A12 wordt gestimuleerd om via Driebergen te rijden. Hij ontvangt graag een toezegging van het college op dit punt.

Al deze maatregelen moeten ertoe leiden dat het verkeer op de Traverse afneemt. In de toekomst gekeken zal moeten worden naar fysieke maatregelen om de Traverse om te vormen tot een zogenaamde dorpsstraat. Gelet op de beperkte financiële middelen van de gemeente zal dit niet zomaar gerealiseerd kunnen worden en moet worden gekeken of stapsgewijs maatregelen in combinatie met het realiseren van de uitvoeringsagenda of andere infrastructurele maatregelen (onderhoud, vervangingsinvesteringen alsmede bouwplannen) kunnen worden genomen. P21 verzoekt het college in gesprek te blijven met onder andere de provincie over mogelijkheden van cofinanciering, gelet op de regionale functie van de Traverse. Ook de regio blijft bouwen en er gaat steeds meer sluipverkeer door Bunnik vanwege toenemende filedruk op de A12. De oplossing hiervoor hoeft niet alleen van de gemeente Bunnik te komen.

De kracht van Bunnik is dat inwoners, jong en oud, naar elkaar omkijken. Sommige inwoners geven echter aan te vereenzamen. Wat zijn de maatregelen van het college voor het verminderen van eenzaamheid, wat een speerpunt is in het programma van P21? Kan het college bevorderen dat onder andere het Centrum voor Elkaar, verenigingen en kerken extra aandacht schenken aan dit punt?

Tijdens de behandeling van de kaderbrief in het voorjaar heeft het college om extra middelen gevraagd voor het verwezenlijken van een aantal ambities. Deze zijn nu in de begroting verwerkt. Vorige week tijdens de behandeling van dit onderwerp in het Open Huis, heeft P21 al aangegeven akkoord te kunnen gaan met de uitbreiding van de formatie met 2,5 fte. Dat hiervoor in 2019 en 2020 moet worden bijgepast uit de Algemene Reserve is een gegeven. Dit wordt in 2021 en 2022 weer gecompenseerd, zodat het per saldo nagenoeg neutraal uitpakt.

Alles overwegende zal P21 instemmen met het gevraagde raadsbesluit, de Nota van Actualisatie en het toekennen van de budgetten voor de uitvoering van het collegeprogramma.

P21 zal geen moties of amendementen indienen.

De **voorzitter** neemt aan dat de vragen door de collegeleden zijn genoteerd, zodat geprobeerd kan worden die later te beantwoorden.

Hij geeft het woord aan mevrouw Visser.

Mevrouw **Visser** stelt dat als aanloop naar deze begroting een doorkijkje is gegeven in de kaderbrief van juli 2018. Aangekondigd werd dat er in de begroting een nieuwe indeling van de hoofdstukken zou komen en dat een aantal bestuurlijke ambities verwerkt zou worden ter hoogte van ruim € 450.000,00 en er werd geschetst op welke manier de Algemene Reserve zich zou gaan ontwikkelen. Dat riep de volgende reactie op bij de heer Hoitink: "De fractie van De Liberalen is nogal geschrokken van de vermindering van de Algemene Reserve. Deze loopt van € 11,5 miljoen eind 2017 naar € 8 miljoen eind 2018. In een jaar tijd wordt dus ongeveer 30% ingeteerd op de spaarpot terwijl er niet zoveel tafelzilver meer in voorraad is om te verkopen. Het Burgje is het laatste. Dat kan dus niet lang zo doorgaan in dit tempo. Heeft het college al

een financiële rem in gedachten?". Als akkoord wordt gegaan met de nu voorliggende plannen zal de Algemene Reserve dalen tot € 7 miljoen. Zij dacht dat het college zich deze opmerking had aangetrokken.

Het CDA dacht dat het college zich deze opmerking had aangetrokken, want in het raadsvoorstel staat een winstwaarschuwing: "We hebben op langere termijn zicht op een positief resultaat in de begroting maar we vragen u om voorzichtigheid omdat de praktijkervaring leert dat de Algemene Uitkering aanzienlijk kan fluctueren". Een andere reactie was de afspraak dat de raad nog deze maand zou starten met het vastleggen hoe hij wil omgaan met de Algemene Reserve en wat bijvoorbeeld een veilige ondergrens wordt gevonden.

In eerste instantie is de begroting sluitend en is er een positief saldo van ruim € 200.000,00. Er wordt weliswaar binnen de begroting ook geld uit de Algemene Reserve onttrokken, maar dat zijn incidentele kosten zoals bijvoorbeeld de € 500.000,00 voor de uitvoeringsagenda.

Er zijn strikte regels voor het opstellen van een begroting: alleen incidentele kosten mogen uit de Algemene Reserve. Dat is vastgelegd in de Gemeentewet, staat in de toezichtregels van de provincie en in de financiële verordening staat: "Begrotingsevenwicht: Algemeen uitgangspunt is dat de meerjarenbegroting in structureel evenwicht moet zijn. Dit betekent dat structurele lasten moeten zijn gedekt door structurele baten". In beginsel voldoet deze eerste versie van de begroting aan deze regels.

Zij complimenteert het college met het feit dat een escape is gevonden om het afgewezen amendement van het CDA van januari jl. alsnog uit te voeren in de begroting. Vanwege de veel te grote stijging van de gemeentelijke lasten voor de inwoners had het CDA gevraagd de kosten van de afvalstoffenheffing in kleinere stappen te verhogen. Gezegd werd dat dit niet mogelijk was vanwege het kostendekkende principe en het CDA werd verweten niet goed op de hoogte te zijn van het financiële beleid. Toch blijkt iemand er op een creatieve manier naar te hebben gekeken. De kosten worden in deze begroting op een andere manier berekend met als resultaat dat de afvalstoffenheffing voor een gezin in 2019 naar beneden gaat met € 10,00 in plaats van omhoog. Dat is een goede zaak want Bunnik zit met het totaalplaatje (pagina 50) op ruim 131% van het landelijk gemiddelde en dat is nog steeds erg hoog. Het CDA voelt zich door deze reactie gesteund om zaken die niet kloppen onder de aandacht te blijven brengen.

Ook de eerste en tweede begrotingswijziging liggen vandaag voor. Deze maken het begrotingsbeeld vervolgens negatief. Er ontstaat een tekort van ruim € 500.000,00 in het komende jaar. Dat moet worden gedekt uit de Algemene Reserve.

De eerste begrotingswijziging is het document met de bestuurlijke ambities dat in juli jl. al werd aangekondigd. Toen zou de schade rond de € 450.000,00 zijn. Nu blijkt het te gaan om ruim € 600.000,00. Er is een staatje uitgedeeld bij het document met de tekst van de bestuurlijke ambities, met een optelling van ruim € 470.000,00. Het is niet duidelijk waaruit het verschil bestaat met de totaalberekening die nu wordt gehanteerd. Kan het college dat toelichten?

De tweede begrotingswijziging is het collegeprogramma en dat kost in 2019 nog € 200.000,00 extra.

De overeenkomst tussen de laatste twee documenten is dat het allemaal personeelskosten zijn die voor een periode van vier jaar zijn begroot. Daarmee vallen ze in de categorie structurele kosten. Deze moeten worden gedekt door structurele inkomsten. Dat het college voorstelt om het ontstane tekort van € 560.000,00 in 2019 te dekken uit de Algemene Reserve vindt het CDA strijdig met de eerdergenoemde regels van het financiële beleid. Het lijkt of de bestuurlijke ambities van dit college een eigen leven leiden. Eerst komt de winstwaarschuwing in het raadsvoorstel, vervolgens reageert de wethouder van Financiën in het Open Huis van vorige week dat tegenover het tekort van de komende twee jaar overschotten staan in de twee jaren daarna en dat de gemeente daarmee quitte staat. Door zo een voorschot te nemen op de toekomst worden alle onzekere factoren en risico's wel erg makkelijk aan de kant geschoven door het college. Dit is vanavond nog geïllustreerd door het college door de informatie over de RDWI.

Naast deze financieel technische bezwaren heeft het CDA veel inhoudelijke vragen over de documenten. In twee jaar wordt tweemaal € 600.000,00 uitgetrokken voor activiteiten rond de uitvoeringsagenda. Daaronder vallen ook thema's die deel uitmaken van de bestuurlijke ambities en het collegeprogramma zoals het versterken van de recreatieve kracht (wat driemaal terugkomt). Het is weinig concreet beschreven, dus de noodzaak is lastig te beoordelen. Het voelt alsof er dubbelingen en overlap in de stukken zitten. Het CDA vraagt zich af of alles wel goed op elkaar is afgestemd. Het CDA heeft daarom vorige week schriftelijke vragen gesteld aan het college om het concreter te maken.

Het is verwarrend dat in de begrotingswijzigingen niet de systematiek van de nieuwe indeling van de begroting is aangehouden, maar dat heeft het college uitgewerkt in het antwoord.

Het CDA heeft gevraagd naar de verdeling van de kosten en activiteiten ten laste van het budget van de Uitvoeringsstrategie binnen de vijf thema's die daarin worden gehanteerd. In het antwoord staat het overzicht met de bestedingsdoelen en de bijbehorende personeelskosten, maar niet welke concrete acties er worden uitgevoerd binnen die vijf thema's. Het CDA zocht niet de verantwoording van de loonkosten, maar activiteiten.

Een volgende vraag ging over de regie op de afstemming van het werkproces van de programmagroep en de reguliere werkzaamheden van de ambtelijke organisatie. Het antwoord was dat de gemeentesecretaris verantwoordelijk is voor de werkzaamheden van de ambtenaren. Dat is geen antwoord op de vraag naar de manier van onderlinge afstemming en de rol van het college daarin.

Het CDA heeft ook gevraagd naar de behaalde resultaten van de programmagroep in 2018 in relatie tot hetgeen is toegezegd in het document met de naam Routekaart van begin maart 2018. Allerlei afspraken uit de Routekaart zijn niet nagekomen: de tweemaandelijke bijeenkomst om de raad te informeren heeft al lang niet meer plaatsgevonden; de klankbordgroep is nog niet bij elkaar geweest en zij heeft niets meer vernomen van de geplande bijeenkomst met de inwoners na de meivakantie. Ook de beantwoording van deze vraag is zeer vaag en algemeen, geen echte verantwoording met concrete acties of uitleg waarom de beloofde acties niet zijn uitgevoerd. De antwoorden hebben het CDA niet de gezochte duidelijkheid gegeven.

Het CDA staat nog steeds achter het besluit om het budget voor 2019 voor de uitvoeringsagenda beschikbaar te stellen, maar het is allemaal vaag omschreven en het CDA twijfelt ernstig aan de doelmatigheid en de noodzaak om hiernaast nog extra budget beschikbaar te stellen via de bestuurlijke ambities en het collegeprogramma. Het college heeft het CDA niet kunnen overtuigen van de noodzaak hiertoe.

Het CDA zal de begroting steunen, maar vraagt wel een toezegging van het college om te komen tot scherpere, heldere doelstellingen die het beleid van 2019 meer inzichtelijk maken. Het is absoluut noodzakelijk dat er duidelijkheid komt over de samenhang, de regie en de verantwoordelijkheid over de ontwikkelingen in Bunnik op thema's als energietransitie, de herinrichting en uitbreiding van de dorpen en de koppeling aan sociaalmaatschappelijke thema's in het Sociaal Domein.

Het CDA steunt niet de begrotingswijzigingen, met als gevolg het negatieve begrotingsbeeld. Volgens de afspraken kunnen geen structurele kosten uit de Algemene Reserve worden gehaald en het eventueel maken van een uitzondering is niet aan de orde zolang er nog geen afspraken zijn gemaakt over het omgaan met de Algemene Reserve. Het CDA wil een veel completer beeld hebben van de risico's die hiermee worden gelopen en wil weten of de provincie akkoord gaat met een dergelijke getrapte manier van begroten.

Het CDA onderschrijft de mening zoals door de heer Hoitink verwoord en ziet grote risico's op de lange termijn vooral op de thema's Sociaal Domein, energietransitie, investeringen in de herinrichting en uitbreiding van de dorpen. De gemeente moet zuinig zijn. Het CDA kan de greep uit de Algemene Reserve die het college voorstelt, vooruitlopend op de afspraken over het gebruik en de gewenste ondergrens van deze reserve, niet accepteren. Zij neemt aan dat de hele raad niet akkoord gaat met het met voeten treden van de regels van de Gemeentewet, de provinciale regels en het eigen financiële beleid. Mocht dat niet het geval zijn dan accepteren de coalitiepartijen kritiekloos deze manier van begroten. Het kan dan haast niet anders dan dat dat een uitvloeisel is van de monistische bestuursstijl van de coalitiepartijen waar het CDA steeds tegenaan loopt en waar ze veel moeite mee heeft.

Gelukkig heeft de wethouder als basis een sluitende begroting voorgelegd. In het Bunniks Nieuws was deze week weer een beeldend overzicht te zien. Iedereen heeft kennis kunnen nemen van de plannen voor het komende jaar en heeft kunnen zien dat er een positief overschot is van ruim € 200.000,00. Deze ruimte wil het CDA benutten om een tweetal thema's met structurele kosten van de bestuurlijke ambities wel uit te voeren.

Het CDA is het met het college eens dat structurele investeringen in het veiligheidsbeleid noodzakelijk zijn. Juist voor de aanpak van onder andere de problematiek van verwarde personen kan een maatschappelijk verbinder een belangrijke rol vervullen. Beide thema's zijn voldoende onderbouwd en indringend overgebracht tijdens het Open Huis van vorige week. Zij bedankt de burgemeester daarvoor. Vandaag zat bij de nieuwsbrief informatie van de maatschappelijk verbinder met een zeer positieve evaluatie.

Het CDA kondigt een motie aan waarin het college wordt gevraagd uitvoering te geven aan de onderwerpen veiligheidsbeleid, maatschappelijk verbinder en de eventuele kosten voor werkplekken die daarmee samenhangen. De kosten voor deze thema's kunnen worden gedekt uit het positieve saldo van de Begroting 2019.

In de begroting spreekt het college bij het thema Mobiliteit over 'het zoeken naar een goed evenwicht tussen mobiliteit en leefbaarheid, met name in het buitengebied'. Het CDA wil aandacht vragen voor de gezondheid van de inwoners. De intensiteit van het verkeer rond de dorpen zorgde in het verleden al voor overschrijdingen van de luchtkwaliteit. In de nieuwe Omgevingswet maakt gezondheid een integraal onderdeel uit van het afwegingskader. Er wordt al geruime tijd geëxperimenteerd met de overgang naar de Omgevingswet, maar gezondheid speelt nog niet echt een belangrijke rol. De toename van het verkeer op de N229, de bouwplannen van Wijk bij Duurstede en de groei van het verkeer in de dorpen baren het CDA grote zorgen. In de volgende termijn zal het CDA middels een motie een verzoek aan het college doen hierover.

In de begroting wordt gesproken over het verplaatsen van de bedrijven binnen de dorpen: "De bedrijfslocaties binnen de dorpen zijn interessant voor transformatie naar woongebied. Op initiatief van bedrijven binnen de dorpen, die willen verplaatsen, kan in gesprek gegaan worden of verplaatsing buiten de dorpen of buiten de gemeente mogelijk is om zo ruimte te creëren voor woningbouw binnen de dorpen. Dit vergt mogelijk een actievere houding van de gemeente en zeker een samenwerking met bedrijven en marktpartijen." Er staat 'mogelijk'. Wat het CDA betreft, zal dit het geval moeten zijn. Ook hierover zal het CDA in de tweede termijn een motie indienen.

Het zal duidelijk zijn dat het CDA staat voor een andere manier van omgaan met elkaar en het besturen van de dorpen. Het CDA wijst de gesloten cultuur zoals deze nu bestaat af. Waar overal in het land in toenemende mate inwoners betrokken zijn bij het formuleren van collegeprogramma's en het prioriteren van belangrijke bestuurlijke thema's, wordt hier een collegeprogramma in elkaar gesleuteld zonder dat er enige democratische discussie over kon plaatsvinden, anders dan in deze begrotingsvergadering. Dat moet afgelopen zijn. Het CDA wil meer kaderstellende discussies over een langere periode die betrokkenheid van de inwoners, juist ook in het Open Huis, mogelijk maken. Het CDA zal het college bij herhaling blijven vragen om meer inzicht en navolgbaarheid van het uit te voeren beleid. Er moeten duidelijke indicatoren komen en het moet inzichtelijk zijn wie waarvoor verantwoordelijk is. Openheid is de sleutel tot vertrouwen, het vereist heldere doelen en verantwoording achteraf. De gemeente gaat de komende jaren veel geld investeren in een enorme verbouwing van de dorpen en de manier waarop men zijn persoonlijk leven moet inrichten om te komen tot een duurzame samenleving. Dit is onmogelijk in een gesloten bestuurscultuur. De vage teksten uit het collegeprogramma geven het CDA op dit moment geen vertrouwen dat dit college daar ook serieus verandering in aanbrengt. Het CDA heeft dit soort vage beloften te veel gehoord en te weinig ook echt waargemaakt zien worden. Het CDA zal het college de komende periode scherper volgen en meer tot in detail verantwoording vragen voor het gevoerde beleid.

De **voorzitter** geeft het woord aan de heer Hoitink.

De heer **Hoitink** stelt dat het motto van het coalitieakkoord ('Samen de uitdagingen aangaan'), dat zijn fractie met de coalitiepartner P21 heeft gesloten, zijn weerslag vindt in de agenda van deze begrotingsraad. Niet alleen de programmabegroting staat op de agenda, maar ook een Nota van Actualisatie waarin de bestuurlijke ambities uit de kaderbrief financieel worden vertaald en de beschikbaarstelling van extra budget voor het collegeprogramma. De beleidsarme begroting wordt met deze twee actualisaties beleidsrijk gemaakt. Het college is duidelijk begonnen met het aangaan van die uitdagingen en dat kost extra geld.

Die uitdagingen staan in het coalitieakkoord en een aantal daarvan wil de fractie van De Liberalen graag extra onderstrepen. Allereerst de Uitvoeringsstrategie met als belangrijke elementen de versterking van de recreatieve kracht, de knooppuntontwikkeling en het substantieel bouwen van woningen. De fractie van De Liberalen wil benadrukken dat deze activiteiten geen doel op zich zijn of een middel om Bunnik zelfstandig te houden, maar dat ze zijn bedoeld om de sociale samenhang, de identiteit, de vitaliteit en het groene karakter van de dorpen en het buitengebied te behouden. Juist het dorps karakter, met een bloeiend verenigingsleven, goed onderwijs en voldoende voorzieningen voor jong en oud, wordt door de inwoners gewaardeerd. Dat maakt dat Bunnik ieder jaar weer in de top tien van meest kindvriendelijke en beste woongemeenten staat. Dat wil de fractie graag zo houden. Daarvoor is woningbouw nodig; substantieel maar niet grootschalig; op Bunnikse maat en schaal; dorps dus. Daarvoor is ook de knooppuntontwikkeling van het station nodig. De gemeente wil het station graag houden. Daarvoor zijn veel in- en uitstappende passagiers nodig. De versterking van de recreatie vergroot de economische draagkracht en daarmee het behoud van de aantrekkelijkheid van het groene

buitengebied.

De fractie van De Liberalen vindt het verder van belang dat snel werk wordt gemaakt van het informeren en betrekken van de inwoners bij deze plannen. De strategische agenda is weliswaar gebaseerd op bewonersparticipatie en de Uitvoeringsstrategie staat al geruime tijd prominent op de gemeentelijke website, maar het is ook van belang om de inwoners actief te blijven betrekken bij de verdere uitwerking van de plannen. Kan het college aangeven wanneer het met voorstellen hiervoor komt? Volgens de Nota van Actualisatie wordt er in ieder geval extra geïnvesteerd in communicatie.

Een belangrijke vraag bij de Uitvoeringsstrategie is of Bunnik, als kleine gemeente, die grote uitdagingen aankan. Iedereen is het erover eens dat Bunnik het niet alleen kan. Een goede samenwerking met de regionale partners en de provincie is dan ook een kritische succesfactor. Van belang is dat Bunnik daarbij zelf de regie houdt. Beschikt Bunnik daarvoor over voldoende bestuurskracht? De komende zes jaar blijft Bunnik een zelfstandige gemeente. De fractie van De Liberalen ziet in Ruud van Bennekom een burgemeester die in goede afstemming met de provincie en de regionale partners goed in staat is om leiding te geven aan die Uitvoeringsstrategie. Maar hoe zit het op de langere termijn? En wat, als die hele Uitvoeringsstrategie niet doorgaat? De fractie van De Liberalen vindt het daarom goed om als gemeente af en toe in de bestuurlijke spiegel te kijken. Voor 2020 staat er daarom weer een bestuurskrachtmeting gepland.

Een andere grote uitdaging is de bijdrage van Bunnik aan de realisatie van het Klimaatakkoord. Ook dat kan Bunnik niet alleen. De gemeente moeten het samen doen met andere gemeenten, de provincie en het waterschap. In het collegeprogramma staat onder andere dat een gezamenlijk regionale energiestrategie en een transitievisie Warmte moeten worden opgesteld. Ook is het goed dat er wordt ingespeeld op initiatieven vanuit de samenleving, zoals de aanleg van zonnevelden. De maatschappelijke discussie over de randvoorwaarden waaronder dit zou kunnen wordt binnenkort gestart. Met name de initiatieven vanuit de samenleving zijn essentieel. Zonder de inwoners gaat het niet lukken en de gemeente zal hen daarin moeten faciliteren.

Verder vindt de fractie van De Liberalen het van belang dat er duidelijkheid komt over wat precies wordt bedoeld met begrippen als duurzaamheid, energieneutraal, klimaatneutraal, CO₂-neutraal, energietransitie, aardgasloos, nul op de meter, circulaire economie enzovoort. In discussies blijkt dat er vaak verschillende betekenissen aan dit soort begrippen worden toegekend. Kan het college toezeggen dat hierover meer duidelijkheid en vooral meer eenduidigheid komt?

Er is een duidelijke relatie tussen de bouwopgave en de CO₂-reductie. Door woningen op fietsafstand van het werken te bouwen zullen mensen de auto eerder laten staan en zijn er waarschijnlijk minder ingrijpende ingrepen in de aansluiting van de N229 op de A12 noodzakelijk dan wellicht nu wordt gedacht. Om die reden vindt de fractie van De Liberalen de samenwerking met het Utrecht Science Park ook zo belangrijk.

De Uitvoeringsstrategie en het Klimaatbeleid zijn twee belangrijke grote uitdagingen voor de komende periode, maar de fractie van De Liberalen wil ook aandacht vragen voor enkele meer concrete zaken.

Allereerst de Traverse in Bunnik. Vorig jaar is bij de behandeling van de begroting aandacht gevraagd voor de omvorming van de Traverse in een dorpsstraat. Het college is gevraagd met het laaghangende fruit te beginnen. Uit een informatienota van het college bleek dat er geen laaghangend fruit was. Hij vraagt het college nu om na te gaan in hoeverre verbeteringen van de Traverse mogelijk aangehaakt kunnen worden bij andere projecten zoals de knooppuntontwikkeling van het station, de aanpassing van de aansluiting van de Provincialeweg op de Baan van Fectio, de verbetering van fietsroutes en de fiets- en loopveiligheid, de initiatieven voor de aanpassing van het begin van de Dorpsstraat en dergelijke. Kan het college toezeggen dat wordt geprobeerd hierbij aan te sluiten? Is er al iets bekend over de effecten van de tunnel bij Driebergen op het verkeer in Bunnik?

De fractie van De Liberalen is blij met de kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte in het winkelcentrum van Bunnik die dit jaar is gerealiseerd. De beeldkwaliteit is duidelijk opgeknapt. Ook het aanbrengen van bloembakken aan de lantaarnpalen op De Meent in Odijk heeft het aanzicht van de openbare ruimte duidelijk verbeterd. Hij complimenteert het college hiervoor.

De fractie van De Liberalen is blij dat De Meent meer aandacht krijgt. Er wordt een stedenbouwkundige verkenning gedaan, mede in het licht van diverse ontwikkelingen zoals de aankoop van een pand aan De Meent door de gemeente en de plannen van de Jumbo. Als de woningbouwplannen in Odijk-West worden gerealiseerd, zal dit een positief effect hebben op de ontwikkelingsmogelijkheden van De Meent. Hij is benieuwd naar de resultaten van die steden-

bouwkundige verkenning.

Ook is de fractie van De Liberalen blij met extra investeringen in de openbare orde en veiligheid. Hierop vooruitlopend heeft de raad op 4 oktober jl. al een incidentele investering van circa € 70.000,00 unaniem goedgekeurd. In de Nota van Actualisatie wordt voorgesteld structureel extra middelen ter beschikking te stellen. Dat is een goede zaak.

In dit verband vraagt hij ook aandacht voor de verkeersveiligheid. De fractie bereiken regelmatig klachten dat er door automobilisten op de N229 op de kruising met de Zeisterweg/Burgweg op hoge snelheid door rood wordt gereden. Er steken daar veel fietsers en voetgangers over waaronder veel schoolkinderen. Het plaatsen van een fotocamera zou wonderen kunnen verrichten. Is het college bereid hierover in gesprek te gaan met de provincie?

De decentralisatie van het Sociaal Domein is in Bunnik goed verlopen. Het college stelt voor nu te investeren in verdere vernieuwing. De fractie van De Liberalen vindt dit een goede zaak, maar maakt zich wel zorgen om de zorg en met name over de stijgende kosten in de zorg. Deze week waren de tekorten in de jeugdzorg voropagina's. Een en ander is vooral het gevolg van rijksbeleid. Welke concrete acties richting het rijk onderneemt het college, uiteraard in groter verband? Wat kan de gemeente zelf doen aan de beheersbaarheid van de kosten zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit en de toegang tot deze zorg voor de inwoners?

Gezien de toenemende vergrijzing vindt de fractie van De Liberalen het belangrijk om in de gemeente te werken aan een meer oudervriendelijke leefomgeving. Hiervoor zou kunnen worden gekeken naar de adviezen van het RIVM. Hij is hierover niets tegengekomen in de stukken, maar dat wil niet zeggen dat het geen punt van aandacht is. Kan het college hier iets over zeggen?

Bij de behandeling van de kaderbrief heeft de fractie van De Liberalen al zorgen uitgesproken over de snelle terugloop van de Algemene Reserve, zoals mevrouw Visser hem zojuist heeft geciteerd. Hij heeft gepleit voor de formulering van reservebeleid. Het college heeft dit toegezegd. Uit de aanbiedingsbrief van het college begrijpt hij dat het college hiermee bezig is. Kan het college nu al iets zeggen over de stand van zaken?

Deze begroting laat overigens zien dat de gemeente financieel gezond is en dat het de uitdagingen in financiële zin aankan. Wat de fractie van De Liberalen betreft is een lastenverhoging in de vorm van de ozb dan ook niet aan de orde.

De fractie van De Liberalen heeft een aantal vragen gesteld aan het college en is uiteraard benieuwd naar de reacties van de andere fracties op zijn betoog. Hij heeft hierin zowel de begroting, als de Nota van Actualisatie en de budgetten voor het collegeprogramma betrokken. De fractie zal geen moties of amendementen indienen.

De fractie van De Liberalen heeft veel vertrouwen in de verdere samenwerking met de coalitiepartner P21 en in de constructieve opstelling van het CDA als oppositiepartij.

4. Vaststellen van de Programmabegroting 2019-2022 18-091

Eerste ronde: Politieke reacties

De **voorzitter** geeft het woord aan wethouder Spil.

Wethouder **Spil** probeert de vragen per partij te beantwoorden, maar sommige vragen overlappen of vullen elkaar aan.

Het college is ook enthousiast en leert veel van het participatietraject dat op dit moment loopt in de Engboogerdbuurt. Zij is zeker van plan andere projecten op deze manier vorm te geven. In de financiën voor het collegeakkoord wordt extra geld gevraagd voor een medewerker communicatie en participatie die dit kan oppakken.

Een andere vraag betrof de doelen van de duurzaamheid. Het beleidsplan voor duurzaamheid zal in 2019 worden opgesteld. Daarin zal expliciet aandacht komen voor het proces en de monitoring van het realiseren van de doelen, inclusief de 10% die is genoemd in het collegeprogramma en de ontwikkelingen rond de regionale energiestrategie.

Er zal aandacht worden gegeven aan de duiding van de termen. De termen lopen niet alleen door elkaar, maar veranderen ook regelmatig. Zij denkt dat partijen elkaar constant scherp moeten houden om te zorgen dat over hetzelfde wordt gesproken. Het beleidsplan is een instrument om dat (voor een deel) te doen.

Het CDA vroeg naar de Algemene Reserve en de uitputting daarvan. Het college doet geen greep uit de kas van de Algemene Reserve. De raad vraagt het college zaken uit te voeren en het college doet daar voorstellen voor met een financiële complicaties. De raad kan daar wel of

niet mee akkoord gaan. Als de raad akkoord gaat en besluit het uit de Algemene Reserve te betalen, dan zal het college dat op die manier in de begroting verwerken. De Uitvoeringsstrategie staat in de begroting omdat de raad heeft besloten die te realiseren met geld uit de Algemene Reserve.

Voor de vraag over de Algemene Reserve verwijst zij naar pagina 3 van het raadsvoorstel dat hoort bij de programmabegroting, waarin staat: "Bij de behandeling van de kaderbrief heeft uw raad gevraagd wat de minimumgrens van de Algemene Reserve moet zijn. Deze vraag hebben wij in onderzoek en het resultaat daarvan zullen wij in de Auditcommissie van 21 november 2018 bespreken". Hiermee heeft het raadsvoorstel het antwoord op de vraag gegeven. Alle drie de fracties zijn vertegenwoordigd in de Auditcommissie waar het als eerste wordt besproken. Vervolgens komt het via een raadsvoorstel naar de raad.

Zij reageert op de link die het CDA legt tussen het uitgeven van geld, de Gemeentewet, de provinciale regels en de eigen afspraken van het financiële beleid in relatie tot de Algemene Reserve en structurele en eenmalige kosten. In de Gemeentewet staat daar niets over. De provinciale regels worden gevolgd. Vorige week is op ambtelijk niveau met de provincie gesproken over de begroting. Het college ontvangt nog een toelichting daarop, maar zij heeft vernomen dat de provincie niet alleen akkoord gaat, maar ook buitengewoon tevreden is over de manier waarop de gemeente de financiën beheert. Dit wordt met een zekere voorzichtigheid gedaan, waardoor er nog steeds positieve cijfers worden geschreven in tegenstelling tot veel omliggende gemeenten. De provincie stelt de gemeente Bunnik regelmatig als voorbeeld voor andere gemeenten voor hoe het zou moeten. De suggestie dat de provincie niet akkoord gaat met wat de gemeente doet, is niet waar. De eigen afspraken van het financiële beleid zijn de afspraken van de raad over structurele en eenmalige kosten. Daar gaat de raad natuurlijk wel over.

Over de afvalstoffenheffing en de kosten zijn vorig jaar vragen gesteld en is een motie ingediend. Het CDA zegt nu dat de mindere kosten voortkomen uit dat beleid, maar ze komen voort uit een actualisatie van de postenverdeling. In deze begroting is sprake van de verwerkingskosten die gerelateerd zijn aan de openbare ruimte en groen. De uitkomst daarvan is dat minder kosten worden toegerekend aan het product afval. De kosten blijven hetzelfde, maar ze worden op een andere manier toegerekend. Dit leidt tot een positief effect voor de inwoners, omdat er vanwege het kostendekkend karakter sprake is van lagere tarieven. Tegelijkertijd zorgt het voor een nadelig effect op het begrotingssaldo omdat de betreffende kosten moeten worden opgevangen in de exploitatie. Dit staat in de begroting en wordt aan de raad voorgesteld.

De verschillen in de budgetten zijn toegelicht bij de Nota van Actualisatie toen daarover in het Open Huis werd gesproken. Het verschil zit voor het grootste deel in de septembercirculaire. Dit betreft onder andere de kosten die moeten worden gemaakt voor de pleegzorg, die onder tusschen van de leeftijd van 18 naar 21 is gegaan. Kinderen blijven langer in de pleegzorg en de gemeente betaalt die kosten. Ook betreft het de kosten voor de zorg in de wijk. Dit heeft onder andere met de GGZ en verwarde mensen te maken. De cijfers tussen de verschillende documenten kunnen in de tijd iets verschillen.

Er zijn opmerkingen gemaakt over de thema's die staan bij de bestuurlijke ambities. Deze bestuurlijke ambities zijn gepresenteerd bij de kaderbrief. Vervolgens zijn ze meegenomen in de Nota van Actualisatie. Als het CDA vindt dat sommige thema's wel of niet moeten worden uitgevoerd, is dat een debat in de raad waard. Het college voert de uitkomst daarvan vervolgens uit.

De meeste vragen over het Sociaal Domein worden door wethouder Eijbersen beantwoord, maar er zijn vragen gesteld over een dementievriendelijke gemeente. Zij wil in deze gemeente wegblijven van het in hokjes stoppen van mensen naar aanleiding van aandoeningen. Zij kijkt liever naar mensen en naar wat zij nodig hebben dan naar hun aandoening. Dementie is een groot probleem. In de regio is het project Ouderenzorg waarin wordt gekeken hoe met dementie wordt omgegaan. Lokaal zijn recentelijk gesprekken gevoerd met huisartsen en deze gesprekken krijgen een vervolg. Mantelzorgers worden bevraagd. Aan de hand van de uitkomsten zal worden gekeken hoe de mantelzorgondersteuning kan worden verbeterd. Op termijn hoort de raad meer hierover.

Wethouder **Eijbersen** bedankt voor de lovende woorden van de heren Hoitink en Viskil over de openbare ruimte. Hierbij werd de vraag gesteld of de gemeente aandacht wil besteden aan initiatieven op het gebied van biodiversiteit. Het college wil graag aandacht geven aan biodiversiteit en zal dit zeker doen waar het financieel past binnen het huidige beleid. Het is belangrijk om dit met elkaar en met de inwoners te doen. Zelf heeft hij bepaalde bloemen in zijn tuin gezet en zijn kinderen hebben een bijenhotel gemaakt. Hij denkt dat bijdragen van inwoners een

goed effect hebben.

Er zijn vragen gesteld rond mobiliteit en verkeer. De fractie van P21 stelde een vraag over onveilige situaties en of het college verbeteringen kon aangegeven. Buiten de dorpskernen is met de gemeente Houten een maatregelenpakket opgesteld om ervoor te zorgen dat er minder automobiliteit is tijdens de spits en tegelijkertijd voor het verbeteren van de fietsveiligheid door een vrijliggend fietspad van Houten naar Bunnik, wat een significante verbetering is. Een ander zorgpunt is de veiligheid op de parallelweg langs de provinciale weg N229. In 2019 gaat de provincie daar een trajectstudie houden waarbij het aspect van veiligheid voor de fiets nog nadrukkelijker wordt ingebracht.

T Er is een aantal vragen gesteld over de Traverse en de nieuwe verkeerstunnel in Driebergen die zou moeten leiden tot een verlichting van het verkeer in Bunnik, omdat verkeer vanuit Zeist makkelijker op de A12 kan komen. Op deze korte termijn zijn de effecten van deze maatregel nog niet onderzocht. Hij meldt dat er periodieke verkeersstellingen zullen worden gehouden en dat er in Driebergen/Zeist nog meer aandacht voor is. Hij gaat in gesprek met zijn collega's in Zeist om te bespreken in hoeverre zij kansen zien om de Koelaan zoveel mogelijk te ontlasten en het verkeer zoveel mogelijk via de Provincialeweg richting de A12 te geleiden. Deze toezegging doet hij richting de fractie van P21.

De heer Hoitink stelde een vraag over de Traverse. Het college heeft aangegeven dat daar niet echt laaghangend fruit aanwezig is. De heer Hoitink vraagt om koppelkansen en of naar de Traverse kan worden gekeken als er iets gebeurt. Spreker wil daar graag naar kijken. Een voorbeeld is het voorbeeld dat de heer Viskil gaf van de N411 (de weg naar Utrecht) die recht door naar de kern van Bunnik gaat. Als deze anders wordt ingericht, kan het verkeer richting de Baan van Fectio worden geleid. Uit contacten met de provincie lijkt het haalbaar om het verkeer vloeiender te laten bewegen. Zijn inzet zal daar de komende periode op zijn gericht. Hij spreekt daar binnenkort over met de gedeputeerde. Het afwaarderen van de Traverse blijft een beleidsdoelstelling die in relatie tot de uitvoeringsagenda en de woningbouwopgave tijdelijk is uitgesteld. Dit wordt opgepakt als daarvoor de ruimte en de middelen zijn, maar hij gaat kijken naar de koppelkansen.

De heer Hoitink heeft een vraag gesteld over de verkeersveiligheid bij de oversteek op de N229. Hij heeft daarover vaak contact gehad met de provincie en de gedeputeerde. Er is gekeken of een brug over de N229 mogelijk is, maar de provincie vindt dat niet wenselijk. Recent is gesproken over het feit dat het vaker lijkt voor te komen dat mensen door rood licht rijden, wat buitengewoon onwenselijk is. Het plaatsen van een camera zou een goed middel kunnen zijn. Hij is bereid daarvoor te pleiten namens het college, maar hij heeft er niets over te zeggen. Het Openbaar Ministerie moet een dergelijke kast plaatsen. De ervaring leert dat in vergelijkbare gevallen, ook omdat er weinig ongevallen hebben plaatsgevonden, het niet heel erg realistisch lijkt dat het Openbaar Ministerie zal meewerken. Maar nogmaals: hij zal dit bepleiten bij de provincie en het Openbaar Ministerie.

Hij gaat over naar de vragen rond het Sociaal Domein. De fractie van P21 stelde een vraag over de sociale kracht van Bunnik en welke maatregelen daarvoor kunnen worden genomen, met name op het thema Eenzaamheid. Eenzaamheid is een complex vraagstuk. De GGD heeft met de raad gesproken en de sociale krachtmonitor van de dorpen getoond. Het lijkt dat Bunnik relatief goed scoort in die monitor. Ook de ervaringen van het Centrum voor Elkaar dat eerstelijns zorg signaleert, geven een positief beeld, maar er zijn wel zorgen over eenzaamheid. Dit betreft niet alleen eenzaamheid bij senioren, maar eenzaamheid in alle leeftijdsgroepen. Het afgelopen jaar hebben ambtenaren in samenwerking met inwoners en professionals verkend hoe dit vraagstuk goed benaderd zou kunnen worden. Eenzaamheidsbestrijding blijkt vooral vanuit een omgekeerd positieve benadering geadresseerd te moeten worden. Als iets positief wordt benadrukt, willen mensen eerder meedoen. Hij wil dus spreken over de positieve aspecten die moeten worden gerealiseerd om eenzaamheid te verminderen. Het gaat om het samenspel tussen enerzijds de medewerkers en anderzijds de welzijnsactiviteiten en de eerstelijnszorg.

De fractie van De Liberalen heeft zorgen over de financiële aspecten van de zorg. Hij kan zich dit voorstellen, want de krantenkoppen zijn niet mals. Vanuit de regio Zuidoost-Utrecht zijn er ook zorgen over de financiële haalbaarheid van het Sociaal Domein. Samen met de gemeenten Zeist, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en De Bilt is een lobby ingezet richting de VNG en het rijk waarin helder wordt gezegd dat het water de gemeenten aan de lippen staat. De VNG doet hier alles aan maar de lastige financiële kwesties rond het Sociaal Domein moeten worden opgelost voordat weer met het rijk in gesprek kan worden gegaan. Op korte termijn krijgt de gemeente ook te maken met de effecten van het abonnementstarief in de WMO. Ook

daarvoor is aandacht. Wethouder Spil wil daarover op een creatieve manier met de raad in gesprek gaan om te bespreken hoe dit probleem kan worden getackeld.

Mevrouw **Visser** vraagt of het abonnementstarief de regeling betreft waarbij in de WMO de inkomensgerelateerde bijdrage een vaste bijdrage wordt.

Wethouder **Eijbersen** bevestigt dat dit juist is. In Bunnik zijn relatief veel welgestelde mensen die een hoge eigen bijdrage moeten betalen. Deze vervalt waardoor er een financieel gat kan ontstaan.

Om de financiële tekorten zoveel mogelijk te dekken is de gemeente ook aan het transformeren. De gemeente wil daarbij de kwaliteit hoog houden, maar ook slim gaan werken waardoor er minder hoge zorgkosten zijn. Een goed voorbeeld daarvan is de combinatie die is gemaakt tussen onderwijs en de medewerkers van de gemeente. De medewerkers moeten kort kunnen schakelen met leerkrachten en IB'ers om samen, rond het kind, te komen tot een oplossing, zodat het niet naar de duurdere zorg gaat. Iedereen is hier heel positief over, maar de financiële effecten zijn pas over een of twee jaar zichtbaar. Voor zover hij in eerste instantie kan waarnemen, zullen die effecten er zijn. Op die manier wordt de kostenbeheersing in de hand gehouden.

Burgemeester **Van Schelven** koppelt de vraag van De Liberalen en het CDA over hoe bewoners en de raad actief worden betrokken bij de voortgang van de strategische agenda en de Uitvoeringsstrategie. De gesprekken met de inwoners zijn al enige tijd in voorbereiding waarbij gekeken moet worden naar de timing en de processen. Het is een wat ongemakkelijk jaar geweest. De coalitieonderhandelingen hebben een behoorlijke tijd geduurd. Het collegeprogramma moest worden geschreven en ondertussen moest een nieuwe burgemeester worden geworven. Deze zaken hebben in 2018 prioriteit gehad. De pijlers van de Uitvoeringsstrategie zijn inmiddels geland in een wat kortere termijnagenda in de vorm van het collegeprogramma 'Bunnik bouwen voor elkaar'. Nu is de koers voor de komende jaren uitgezet. Hij refereert aan het verslag van de Agendacommissie waarin ook aan de orde is geweest wanneer de raadsklankbordgroep weer bij elkaar komt. Hij heeft er nadrukkelijk op gestuurd om daar flink gang in te zetten en dat gebeurt op korte termijn. De komende weken komen er concrete voorstellen die op dit moment door de gemeentelijke organisatie worden voorbereid. Deze komen in het bestuurlijke proces en uiteraard wordt de raad daarover geïnformeerd. Hem is toegezegd als haalbare planning dat de raad medio december hierover wordt geïnformeerd. Die tijdspanne geeft aan dat ook de nieuwe burgemeester in de gelegenheid zal zijn aan gesprekken deel te nemen met inwoners en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven.

Die doelstellingen zijn opgenomen in de Uitvoeringsstrategie en de begroting. Dat is een groeimodel. De zoektocht naar samenhang en concretisering daarvan komt nu op gang in de collegeagenda. De komende jaren zal dit steeds meer vorm krijgen, omdat er dan ook meer duidelijkheid ontstaat over het al dan niet ontstaan van het vliegwiel. Achter de Uitvoeringsstrategie met de vijf opgaven zit het vliegwiel van de substantiële woningbouwopgave. In de begroting is een eerste aanzet gegeven voor de uitwerking hiervan. Met uitzondering van de opgave van de knooppuntontwikkeling, gaat het vooralsnog vooral om reguliere activiteiten die de gemeente al jaren uitvoert in de voorbereiding daarvan. Er wordt geparticipeerd in regionaal verband. Dat geheel past binnen die opgaven. Financieel zijn er op dit moment nog geen extra structurele budgetten voor de uitwerking van de Uitvoeringsstrategie opgenomen anders dan wat al is vastgesteld.

De **voorzitter** stelt voor de vergadering kort te schorsen, zodat allen kunnen recapitulieren wat is gezegd.

De heer **Hoitink** wil graag dat de fracties kunnen reageren op elkaar.

De **voorzitter** biedt de raad gelegenheid daartoe.

Tweede ronde: Raadsdebat

De heer **Hoitink** complimenteert P21 met de originele en ongebruikelijke wijze waarop het betoog is gehouden door het te koppelen aan concrete gevallen. Dat was zeer illustratief. Hij heeft wel geconstateerd dat het betoog van P21 in lijn is met het coalitieakkoord, dus heeft hij daar weinig opmerkingen over. Hij ziet het ook als steun voor zijn eigen betoog dat die twee zaken

op een lijn liggen.

Zowel P21 als de fractie van De Liberalen hebben aandacht gevraagd voor het autoluw maken van de Traverse, beide met andere accenten maar uiteindelijk staan ze in het coalitieakkoord.

Richting het CDA geeft hij aan dat de Algemene Reserve een gemeenschappelijke zorg is. Het college gaat ermee aan de slag en komt in de Auditcommissie met een voorstel. Hij gaat ervan uit dat dit binnenkort in de Auditcommissie aan de orde komt.

Verder meent hij in het betoog van het CDA te horen dat de gemeente Bunnik niet op een juiste manier zou begroten. Dat is krachtig rechtgezet door de wethouder, die juist zei dat de provincie de wijze van begroten van Bunnik juist goed vindt en een voorbeeld voor anderen. In die zin klopt de constatering van het CDA niet. Het zou vreemd zijn als wordt getwijfeld aan de expertise in het gemeentehuis. Spreker heeft daar het volste vertrouwen in en begrijpt die opmerkingen van het CDA niet.

In de klankbordgroep Participatie Uitvoeringsstrategie is wat vertraging gekomen. Gelukkig wordt daar nu haast gemaakt en komt er binnenkort actie.

Het CDA begint regelmatig over de gesloten bestuurscultuur en noemt dit in haar verkiezingsprogramma en het verkiezingsdebat 'achterkamertjespolitiek'. Hij heeft genoeg van dergelijke verdachtmakingen. Als voorbeeld geeft het CDA ook nog aan dat het collegeprogramma en de begroting alleen in de raad worden behandeld, maar dat is nu eenmaal democratie. De raad is volksvertegenwoordiger en in de raad wordt de discussie gevoerd door de democratisch gekozen vertegenwoordigers. Dat lijkt hem juist het toppunt van democratie. Als de hele samenleving daarbij betrokken moet worden, ziet hij daarvoor graag concrete voorstellen tegemoet. Maar dat sprake zou zijn van een gesloten bestuurscultuur vindt hij grote onzin.

De heer **Viskil** bedankt de overige fracties voor hun bijdragen. Volgens hem moeten partijen met elkaar zorgen dat Bunnik goed op de kaart blijft staan. Het is prettig dat het betoog van de fractie van De Liberalen in lijn was met het betoog van P21. Het zou vreemd zijn als er grote verschillen zouden zijn met het coalitieakkoord en het daarvan afgeleide collegeprogramma. Hij is blij met de beantwoording van een aantal vragen door het college.

In de bijdrage van het CDA lijkt het alsof het in Bunnik allemaal kommer en kwel is en dat het niet goed wordt gedaan. Hij verwijst naar alle participatietrajecten die zijn ontstaan en vormgegeven; de ambtenaren en bestuurders die steeds meer naar buiten treden en dat steeds meer initiatieven worden ondersteund en gefaciliteerd vanuit de gemeente. De gemeente zit in een proces om de bevolking steeds meer te betrekken bij datgene wat wordt bedacht. Wat hier wordt bedacht stond in een aantal verkiezingsprogramma's die vanuit de samenleving tot stand zijn gekomen. Hij is het er niet mee eens dat er een besloten bestuurscultuur is.

De gemeente gaat op een verantwoorde manier met de financiën om. De provincie steunt dit al jaren. Hij heeft in de Auditcommissie gezeten waar de accountant altijd vol lof is over de wijze waarop met de financiën wordt omgegaan. Hij verwijst naar de motie van maart 2017, waarin is gezegd dat Bunnik een slag naar voren moet maken. Er komen nog steeds veel positieve reacties uit de regio. Hij vraagt trots te zijn op wat met elkaar wordt gedaan. Bunnik doet het best goed. Hij heeft in zijn bijdrage aangegeven het prettig te vinden om samen te werken met De Liberalen en vindt het ook fijn als er een constructieve bijdrage is van het CDA. Hij vraagt het CDA die handschoenen op te pakken en positief mee te doen.

De heer **Lakerveld** is er trots op dat de heer Hoitink het CDA een compliment geeft wegens de constructieve bijdrage aan deze vergadering en het bestuur van de gemeente vanuit haar oppositierol. Die rol heeft het CDA tot de bijdrage van vandaag gebracht.

Het CDA las deze begroting, telde de cijfers op een andere manier en kwam op een negatief saldo van € 1,1 miljoen voor het komend jaar. Waar komt dat vandaan? Het bedrag van € 500.000,00 kan goed worden verklaard, omdat gezamenlijk tot die studie is besloten. Dat is een mooi begin van een nieuwe opbouw van het dorp.

Die beoordeling heeft het CDA langs teksten gelegd. Hij kent niet de in de gang uitgesproken complimenten van de provincie. Het CDA heeft gekeken wat op papier staat en heeft daarlangs de extra uitgaven gelegd die in de bestuurlijke ambitie en het collegeprogramma staan. Het CDA heeft gekeken of een en ander klopt en is terug te vinden in de letterlijke tekst en of het op dit moment moet. Op 21 november wordt in de Auditcommissie over de Algemene Reserve gesproken. Het CDA vond dat het anders moest. 'Een greep in de kas' is een beeldende vertaling want het CDA begrijpt ook dat de raad eigenlijk altijd de greep uit de kas doet. Dat verwijt treft de wethouder dus niet, waarvoor hij zich excuseert.

Wat 21 november gebeurt, is het fundament voor de discussie over de extra uitgave ten laste

van de Algemene Reserve die boven het bedrag van € 500.000,00 uitgaat. Daar moet worden gesproken over de risico's die door de discussie heen sijpelen, maar waar nauwelijks zicht op is. Als vanavond wordt besloten het geld toch vast te leggen dan is de gemeente wat flexibiliteit kwijt.

Het CDA heeft letterlijk geprobeerd uit de teksten te begrijpen wie nu wat, wanneer en waarom doet in de samenhang tussen de Programmagroep, het college, afdelingen en ambtenaren en in de regio. Wat gebeurt er nu precies? Tussen de teksten lijkt veel overlap te zitten. Dat wil niet zeggen dat het CDA zegt dat het hier kommer en kwel is, maar het CDA snapt het niet zo goed. Het CDA krijgt te weinig informatie om een dergelijke keus te maken op dit moment. De motie die het CDA heeft voorbereid, is gericht om wat reeds is onderbouwd duidelijk vast te leggen in de begroting daar waar financiële ruimte is en de andere discussie op een goede manier met elkaar te voeren. Daar komt de discussie over het collegeprogramma bij. Het gaat over thema's. Waarom zou dat niet in een breder verband in het Open Huis besproken kunnen worden zodat mensen daarop kunnen inspreken? Dat is de opvatting van het CDA over een andere bestuurscultuur.

De **voorzitter** interrumpeert de heer Lakerveld en wijst hem erop dat de motie nog niet is ingediend.

De heer **Lakerveld** zal dat straks doen.

Het CDA heeft niet gezegd dat de provincie van opvatting is dat de gemeente het verkeerd doet. Het CDA heeft een eigen interpretatie gegeven van wat op papier staat.

Hij is het eens met de reactie van de wethouder op het afval. Het uiteindelijke effect van een andere toedeling van kosten leidt ertoe dat de kosten voor het afval minder stijgen. Dat is passend bij waarvoor het CDA vorig jaar heeft gepleit.

De heer Hoitink sprak over definities en het duurzaamheidsjargon. Het CDA is van plan aan de definities te gaan werken en vindt graag een partner daarin. Hij heeft ook zorgen over andere definities die de heer Hoitink ook heeft gebruikt als 'dorps' en 'een groen karakter'. Rhijnhaeghe is gebouwd. De speelweide wordt vol gezet met huizen. Hij wil niet zeggen dat dit allemaal niet goed is maar hij wil goed doorspreken wat wordt bedoeld. Als er zoveel wordt gedaan in het buitengebied en de dorpen mag daar eenduidig over worden gedacht. Dat scheelt misschien veel gedoe en misverstanden. Dat zou mooi zijn. Graag met de inwoners.

Energie is iets waarnaar in de Algemene Beschouwingen minder is gekeken. Het CDA is ervan overtuigd dat er zoveel aan normen van buitenaf op de gemeente afkomen dat het eerder gaat om het maken van een actielijst om de norm te halen dan dat nog erg moet worden nagedacht over wat de wens is ten aanzien van 10, 12 of 11%. Hij denkt dat die normen zo stringent zijn dat met elkaar over een actielijst moet worden gesproken.

Hij vond het geweldig dat P21 en De Liberalen erin slaagden een voorschot te nemen op de motie die het CDA gaat indienen en dat partijen het eens zijn over de gezondheidsproblematiek van het verkeer en de luchtkwaliteit. Beide partijen hebben zich daarover zorgelijk uitgelaten. Hij is blij de discussie daarover straks te voeren. In het luchtkwaliteitsplan dat in 2017 is afgelopen, is vooral gekeken naar praten met de bureaus over wat er mis gaat. Het is nu tijd voor actie. Het CDA ziet daarin een belangrijk thema om mee aan de slag te gaan in de komende periode. Hij hoort dat de heer Hoitink moe wordt van het CDA. Hij vindt dat fijn om te horen, want dat impliceert dat het CDA haar best doet. Hij hoopt dat het een prikkel zal zijn en dat er weer wat energie bij de heer Hoitink terugkomt en dat deze de discussie met het CDA aangaat. Het CDA blijft constructief kritisch en doet daar een schepje bovenop om alles te begrijpen. Hij hoopt dat de andere fracties daaraan meedoen.

De heer **Hoitink** heeft niet gezegd dat hij moe wordt van het CDA. Hij krijgt zelfs een beetje energie van het betoog van het CDA. Hij vond het betoog van de heer Lakerveld zeer constructief en complimenteert hem daarvoor. Hij heeft zich in de eerste termijn best positief over de bijdrage van het CDA uitgelaten, behalve over de gesloten bestuurscultuur.

Het was ontwapenend dat de heer Lakerveld zei de begrotingssystematiek niet zo goed te snappen. Hij adviseert het CDA daar dan vragen over te stellen en niet meteen te oordelen.

Hij gaat graag in discussie over definities en dergelijke. Eenduidigheid is goed. Die discussie moet niet alleen met het CDA worden gevoerd, maar ook met P21 en het college.

Zijn oproep voor een constructieve oppositie heeft hij horen doorklinken in de bijdrage van het CDA.

De **voorzitter** stelt voor de vergadering te schorsen en stelt vast dat dit gewenst is.

Schorsing van 20.54 uur tot 21.00 uur.

De **voorzitter** heropent de beraadslagingen. Hij deelt mee dat mevrouw Van der Voort de vergadering heeft verlaten en wenst haar beterschap. Hij vindt het jammer dat zij het einde van deze vergadering niet kan meemaken en heeft derhalve al afscheid van haar genomen.

Mevrouw **Visser** wilde een motie indienen om op dit moment op een andere manier met de financiële uitgaven om te gaan. Zij wil daaraan voorafgaand met de andere fracties bespreken hoe zij daartegen aankijken. Als zij de voorstellen gaan goedkeuren, heeft het indienen van de motie geen zin.

Zij denkt terug aan de opmerkingen eerder dit jaar van de beide fracties dat het CDA niet voldoende op de hoogte was van het financiële beleid en daar niet op een goede manier mee om dacht te gaan. Die vraag wil zij nu aan de andere fracties stellen. Afgesproken is dat structurele kosten niet uit de Algemene Reserve worden gehaald. Nu liggen twee voorstellen voor voor structurele kosten. Zij verwijst naar de notitie van vandaag over de evaluatie van de maatschappelijk verbinder, waarin een aantal maal het woord 'structureel' staat terwijl het over personeelskosten gaat. Deze worden in staatjes van vier jaar gepresenteerd. Het CDA kan niet anders dan concluderen dat dit om structurele kosten gaat. In de dit jaar vastgestelde financiële verordening is afgesproken dat uit de Algemene Reserve alleen incidentele kosten worden gehaald. Als met de twee aanvullende begrotingswijzigingen akkoord wordt gegaan, kiezen de overige fracties er blijkbaar voor om bewust tegen het financiële beleid in te gaan. Op grond waarvan willen de overige fracties dit doen? Waarom wordt niet gewacht met het halen van een substantieel bedrag uit de Algemene Reserve totdat daarover is gesproken? De wethouder dacht dat er een vraag was over het gesprek over de Algemene Reserve, maar dat was niet het geval. Zij kent de afspraak en ziet deze als een soort houvast om af te spreken wat een veilige ondergrens is. De veilige ondergrens wordt gepasseerd als het besluit wordt genomen om die bedragen uit de Algemene Reserve te halen. Zij pleit ervoor het om te draaien. Als beide andere fracties akkoord gaan met het halen van structurele kosten uit de Algemene Reserve buiten de regels van de financiële verordening om, dan heeft de motie geen zin. Zij ontvangt graag een reactie hierop.

De **voorzitter** kijkt of die reactie komt en geeft eerst de heer Viskil en daarna de heer Hoitink het woord.

De heer **Viskil** stelt dat de raad over de financiën van de gemeente gaat. Er wordt altijd gesproken over 'verantwoord omgaan met de centjes'. Hij heeft in zijn reactie aangegeven dat dit netjes wordt gedaan. In de kaderbrief stonden ambities die door allen werden gesteund. Volgens heeft het college aan het collegeprogramma gewerkt en heeft gekeken of alle ambities kunnen worden waargemaakt. Daarna is bij de directeur de vraag neergelegd of de gevraagde ambities kunnen worden gerealiseerd en wat daarvoor nodig is. In het Open Huis vorige week is gesproken over de 2,5 fte die extra nodig is om die ambities waar te kunnen maken. Daar staat ook een tijdelijke functionaris van 1 fte bij. Zijn dat structurele of incidentele kosten? De vraag is of weer twee jaar moet worden gewacht voordat kan worden doorgegaan met het realiseren van de ambities. P21 wil daar niet voor kiezen. Hij hecht belang aan de opgaven van de energietransitie, het versterken van de recreatieve kracht, participatie en communicatie en dergelijke. Zolang dat binnen de kaders van de provincie blijft en het verantwoord is om nu al te beginnen met de uitvoering en het realiseren van de ambities, dan is dit een verantwoorde keuze. Door het ambtenarenapparaat is gekeken wat wezenlijk kan worden gedaan. De directeur komt met een voorstel naar het college voor 2,5 fte extra, zodat kan worden begonnen met het waarmaken van de ambities. P21 is daar voorstander van. Hij ziet niet dat daarmee afstand wordt gedaan van eerder afgesproken beleid.

De heer **Hoitink** geeft aan dat het CDA verwijst naar de nota Financieel beleid, waarin over het begrotingsevenwicht staat: "Algemeen uitgangspunt is dat de meerjarenbegroting in structureel evenwicht moet zijn. Dat betekent dat structurele lasten moeten zijn gedekt door structurele baten. Vertoont echter de begroting in jaar t een tekort, dan moet in t+drie weer een sluitende begroting, zonder beschikking over de algemene reserve worden bereikt." Dat is wat hier wordt voorgesteld. Er wordt geanticipeerd op een structurele dekking, maar er wordt tijdelijk geld uit-

gegeven uit de Algemene Reserve dat door de structurele inkomsten wordt gedekt. Als dat niet wordt gedaan, moet de gemeente een paar jaar op haar handen zitten en niets doen, totdat de begroting weer in evenwicht is. Dat lijkt hem niet verstandig. De gemeente moet direct aan de slag. Daarvoor is geld nodig. De structurele dekking is op termijn aanwezig. Dat is in overeenstemming met het eigen financiële beleid.

De **voorzitter** concludeert dat het volgens de heer Hoitink in overeenstemming is en geeft het woord aan mevrouw Visser.

Mevrouw **Visser** heeft de reacties gehoord. De heer Hoitink zegt zelf dat structurele kosten moeten worden gedekt door structurele baten en tegelijkertijd geeft hij aan dat het uit de Algemene Reserve mag worden gehaald waaruit alleen incidentele kosten mogen worden gedekt.

De heer **Hoitink** citeert de nota Financieel beleid.

Mevrouw **Visser** heeft daar ook uit geciteerd, namelijk dat structurele kosten moeten worden gedekt door structurele baten.

De heer **Hoitink** wijst erop dat er een zin achter staat.

Mevrouw **Visser** kent die zin, namelijk dat de begroting over drie jaar positief moet zijn. De heer Viskil zegt terecht dat met elkaar is gekeken dat er ambities waren. Deze zouden worden opgenomen in de begroting. Het CDA was ervan uitgegaan dat deze uit de structurele baten zouden worden gedekt. Nu wordt ervoor gekozen ze uit de Algemene Reserve te halen. Daarnaast ziet het CDA een aantal risico's en een flink aantal onzekerheden. Het CDA vindt dat geen verantwoorde manier om ermee om te gaan en verschilt daarover blijkbaar van mening. De andere fracties kiezen ervoor een andere uitleg te geven aan de financiële verordening.

De **voorzitter** vindt het belangrijk om scherp te krijgen of de eigen regels geweld wordt aangedaan.

De heer **Schenk** legt uit dat in de nota Financieel beleid wordt gezegd dat, als er uitgaven nodig zijn – ook als deze structureel zijn, omdat het beleid nodig is – niet twee jaar moet worden gewacht totdat de begroting waarin dat structurele beleid is opgenomen is verwerkt, maar dat de raad kan besluiten om het gelijk op te pakken. Het is niet gewenst de zaak iedere keer twee jaar op slot te zetten.

De heer **Lakerveld** stelt dat met een goede onderbouwing mag worden afgeweken van regels en richtlijnen. De begroting is negatief omdat € 500.000,00 extra wordt uitgegeven aan incidentele kosten voor de uitvoeringsstrategie. Dat voldoet aan de regel, want het is een eenmalige uitgave waarvoor in 2019 wordt nagedacht hoe het in 2020 moet. Het is een afgebakend pakket waarvoor ervan wordt uitgegaan dat er andere vormen van financiering komen. Daar staat een positief verhaal tegenover.

Het college heeft vandaag nog een mail toegezonden waarin nadrukkelijk bij de maatschappelijk verbinder staat dat het om structurele kosten en structurele borging gaat. Als allen het eens zijn dat het zeer noodzakelijk is om dit te doen, dan kan daarover worden gediscussieerd. Voor het CDA staat dit nog niet helder vast. Het CDA ziet in het collegeprogramma veel dingen met overlap van de activiteiten van de Programmagroep. De activiteiten van de Programmagroep zijn nog niet nauwkeurig gedefinieerd en staan nog open. Er is geen zicht op wie wat precies waarom doet. Het CDA heeft die vragen niet voor niets aan het college gesteld en er nog geen duidelijk antwoord op gekregen. Het geheel maakt het het CDA niet inzichtelijk. Als op een andere manier kan worden gemiddeld met de activiteiten van de Programmagroep en wat voorzigtiger met het geld wordt omgegaan, moet dit vooral worden gedaan. Hij wil er goed over discussiëren, nadenken over de Algemene Reserve en dan pas geld uitgeven. Het CDA staat voor deze politieke opvatting.

De heer **Hoitink** wijst erop dat niet van de regels wordt afgeweken. In de door de raad vastgestelde nota Sociaal beleid is vastgelegd dat wat hier wordt gedaan in overeenstemming is met de regels. Hij heeft de indruk dat het CDA eigen regels maakt. Deze zijn uiteraard politiek gemotiveerd. Dat mag het CDA doen, maar er wordt niet afgeweken van de regels die zijn gesteld

voor het maken van begrotingen.

De heer **Lakerveld** maakt ernstig bezwaar tegen de opmerking van de heer Hoitink. Hij geeft duidelijke rationele argumentatie op basis van de eigen regels en zijn interpretatie. Dat gaat niet over politiek, maar over de regels. Het spreken over 'politieke regels van het CDA' is geen vorm van discussiëren met elkaar.

De heer **Hoitink** geeft aan dat de heer Lakerveld terecht zegt: 'eigen interpretatie'.

De heer **Viskil** heeft geluisterd naar het betoog van de heer Lakerveld. Hij verwijst naar de zin over het begrotingsevenwicht over drie jaar. Hij heeft niet gehoord wat daar de interpretatie van is.

De heer **Lakerveld** heeft het voorbeeld gegeven van het bedrag van € 500.000,00 aan incidentele kosten, waarbij het CDA de indruk heeft dat de inschatting wat optimistisch is dat het over een aantal jaren positief is. Met het bedrag van € 500.000,00 is er een negatief bedrag op de begroting dat wordt gecompenseerd. Dat zijn incidentele kosten met een negatieve uitgave in jaar één plus drie jaren positief. De andere kosten hebben vooral een structureel karakter en voldoen niet aan het andere onderdeel van het financieel beleid. Het heeft geen zin dit eendeloos te blijven herhalen. Hij heeft ook gezegd – rationeel en geen regels van 'CDA politieke dwarsliggers' – dat hij zich kan voorstellen dat de coalitie het zo belangrijk vindt om het nu gelijk te doen. Dat is een politieke keuze en een wat ruimere interpretatie van de regels. Het CDA kiest voor een andere methode. Hij vindt het onjuist als dan de indruk wordt gewekt dat het maar gaat om de 'oppositie/CDA-regeltjes', omdat het CDA zo nodig tegen moet zijn. Het CDA wil de discussie aangaan en kijken of structurele kosten kunnen worden gedekt met structurele inkomsten.

De heer **Hoitink** denkt dat nu in cirkeltjes wordt geredeneerd, wat niet zoveel zin heeft. Hij constateert niet dat hij een politieke interpretatie geeft. Hij heeft letterlijk geciteerd uit de eigen regels en houdt zich daaraan.

De **voorzitter** vraagt of het CDA de motie gaat indienen.

Mevrouw **Visser** zal de motie niet indienen. Zij wil graag het woord geven aan mevrouw Huijsman die nog twee moties wil indienen.

De **voorzitter** stelt vast dat motie M1 niet is ingediend en daarmee geen onderdeel uitmaakt van de beraadslaging. Hij geeft het woord aan mevrouw Huijsman.

Mevrouw **Huijsman** verwijst naar de Algemene Beschouwingen waarin al iets is gezegd over dit onderwerp door mevrouw Visser en in de reactie door de heer Lakerveld. Zij dient de volgende motie in:

Motie M2, ingediend door CDA:

"De raad van de gemeente Bunnik, in vergadering bijeen op 8 november 2018;

overwegende dat:

- uit de informatienota van het college van 5 juli 2018 en de Quickscan woningbouw en mobiliteit N229 blijkt dat de verkeersintensiteit op de N229 met name het tracé ter hoogte van Odijk zeer problematisch is;
- de vastgestelde verkeersintensiteit bij de woningbouwambities van Bunnik en Wijk bij Duurstede zodanige vormen aanneemt dat de wachtrijen op de N229 zo lang zullen worden dat het verkeer Odijk-West in de spits de wijk niet meer uitkomt;
- het aannemelijk is dat de gemeten verkeersintensiteit schade aan de volksgezondheid toebrengt door middel van ernstige geluidsoverlast en uitstoot gevaarlijke stoffen door uitlaatgassen;
- de huidige en toekomstige risico's voor de volksgezondheid niet in dit onderzoek zijn meegenomen;
- op dit moment niet bekend is of de N229 nu en in de toekomst voldoet aan de wettelijke vereisten ter bescherming tegen luchtverontreiniging door uitlaatgassen;

- op dit moment niet bekend is of de N229 nu en in de toekomst voldoet aan de normvereisten van de Wet geluidhinder;
- in het kader van de Omgevingsvisie en Omgevingswet dient ook een afweging plaats te vinden op basis van de in te schatten gezondheidseffecten;
- het college ten onrechte in de Programmabegroting aangeeft dat eerst het meer algemene, regionale beeld helder moet worden en er dus voor kiest om de komende vier jaar geen enkele actie te ondernemen, terwijl de huidige verkeersintensiteit mogelijk al onacceptabele risico's voor de volksgezondheid met zich meebrengt;
- nu vaststaat dat juist Bunnik en met name het tracé ter hoogte van Odijk de meeste hinder ondervindt, van het college een voortrekkersrol mag worden verwacht in overleg met andere betrokken partijen, zoals de provincie en andere gemeenten, in plaats van de afwachtende houding zoals nu door het college in de begroting is vermeld;
- ook op de A12 het verkeer sterk neemt door economische groei en bijdraagt aan de hiervoor gesignaleerde gezondheidsrisico's;

roept het college op:

- op basis van de reeds bekende gegevens en inschattingen voor de groei van mobiliteit en verkeersdruk rond de dorpen Bunnik en Odijk, een inschatting te maken van de luchtkwaliteit in relatie tot de daarvoor geldende normen en risico's op gezondheidsschade voor de inwoners;
- in de Kadernota 2020 en de begroting zodanige acties op te nemen dat binnen afzienbare tijd de waarden van de luchtkwaliteit gaan voldoen aan de wettelijke norm;
- de kosten voor het onderzoek te prioriteren en te dekken uit de financiële ruimte die er is om onderzoek te doen naar mobiliteit en knooppuntontwikkeling in het kader van de uitvoeringsstrategie;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter** stelt dat de motie onderdeel uitmaakt van de beraadslagingen. Hij inventariseert wie wil reageren op de motie en geeft het woord aan de heer Sterk.

De heer **Sterk** betreurt het dat hij de motie pas zo laat heeft ontvangen, omdat deze op een aantal stellingen en feiten steunt die hij nu moeilijk kan overzien. Om constructieve politiek te bedrijven, is het goed als de raad zich goed kan voorbereiden op belangrijke besluiten.

De motie is zonder meer sympathiek. Het Europees Hof heeft gisteren in een belangrijke uitspraak gewezen op berekeningen en metingen van onder andere stikstof, waarbij al door wetenschappers is gezegd dat die uitspraak wellicht ook van toepassing is op de luchtkwaliteit rond de wegen. De uitspraak komt er kortgezegd op neer dat de Nederlandse overheid het niet zo nauw neemt met de metingen en berekeningen van de luchtkwaliteit en dat dit anders zou moeten.

Het eerste verzoek is om de risico's voor de volksgezondheid in kaart te brengen. Volgens hem is dat al gedaan, maar P21 kan daarmee instemmen. P21 maakt zich ook druk over de luchtkwaliteit in Bunnik, niet alleen op die locatie maar ook in de woonkernen. Er is zojuist al gesproken over de Traverse. Hij hoort graag het inzicht van de wethouder in de luchtkwaliteit rond de probleemlocaties in Bunnik. Uit de uitspraak van het Europees Hof blijkt dat het ook van belang is om niet meer te volstaan met theoretische rekenmodellen die in Nederland worden gehanteerd, maar dat daadwerkelijk goed en beter moet worden gemeten. Deze oproep heeft P21 al eerder gedaan.

Hij heeft wel moeite met het tweede verzoek dat onuitvoerbaar is. Het tweede verzoek vraagt zodanige acties te ondernemen dat de luchtkwaliteit gaat voldoen aan de wettelijke norm. Dat is nogal een opdracht voor het college, omdat dit zowel de bevoegdheid als de invloed van het college te buiten gaat. Het college zou dan een onmogelijke opdracht van de raad krijgen, wat niet wenselijk is. Op het punt waarover de motie gaat wordt juist overlast veroorzaakt door provinciale en rijkswegen. Hij kan geen concrete oplossingen bedenken die het college zou kunnen uitvoeren op die locatie. Hij heeft er alle vertrouwen in dat het college er alles aan doet om deze onacceptabele situatie te verbeteren. Een motie is daarvoor niet het juiste instrument, zeker niet in deze vorm.

Hij vraagt het CDA welke concrete oplossingen dan denkbaar zouden moeten zijn. Hij kan zich niet voorstellen dat rijks- of provinciale wegen zouden moeten worden gesloten of dat daar de doorgang zou moeten worden belemmerd. Dat kan niet de bedoeling zijn.

P21 stemt tegen de motie in de huidige vorm.

De heer **Hoitink** vindt de motie sympathiek, omdat een probleem op het gebied van luchtkwaliteit en dergelijke ook in de dorpen wordt gevoeld. De probleemanalyse die het CDA in de overwegingen geeft kan hij voor een groot deel delen. Het knelpunt zit in het dictum dat onuitvoerbaar lijkt te zijn. Hij hoort graag de reactie van het college daarop voordat hij een definitief oordeel geeft.

Wethouder **Eijbersen** vindt de motie sympathiek. Het is buitengewoon belangrijk dat er aandacht is voor de volksgezondheid. Dat wordt niet alleen in de raad gevoeld, maar ook bij de GGD – waar hij bestuurslid is – is het een thema dat aan de orde van de dag is.

In de eerste plaats wordt uitgegaan van de fictieve situatie dat in Wijk bij Duurstede 1000 woningen worden gebouwd. Dat is vooralsnog niet aan de orde. De woningen in Wijk bij Duurstede zijn door Wijk bij Duurstede gewenst, maar de provincie ziet daar vooralsnog geen heil in.

De problematiek moet goed in kaart worden gebracht. Er wordt stellig gezegd dat de situatie slecht is. Een aantal jaar geleden is een onderzoek gedaan dat is besproken. Toen bleek dat het relatief meeviel ten opzichte van de verwachtingen.

De strekking van de motie is sympathiek, maar het is juist dat deze bijna niet uitvoerbaar is. Het opstarten van een dergelijk onderzoek en de maatregelen die daaruit zouden kunnen voortvloeien zijn dermate groot dat de gemeente Bunnik ze niet kan dragen. Dat is een verantwoordelijkheid die voor een deel bij de nationale overheid ligt en voor een deel bij de provinciale overheid.

T Hij ontraadt de motie. Hij wil wel toezeggen dat hij met dit vraagstuk naar de provincie en de GGD gaat om dit onder de aandacht te brengen en te vragen welke maatregelen genomen kunnen worden om dit in kaart te brengen. Hij denkt daarmee te voldoen aan de strekking van de motie.

De **voorzitter** vraagt mevrouw Huijsman wat dit betekent voor deze motie. Hij vraagt of zij de motie na de beantwoording door de collega-fracties en de wethouder wil indienen of dat zij tevreden is gesteld met de toezegging van de wethouder.

Mevrouw **Huijsman** heeft nog een reactie van de heer Hoitink tegoeed.

De **voorzitter** geeft het woord aan de heer Hoitink voor zijn reactie.

De heer **Hoitink** had het antwoord van de wethouder wel verwacht, namelijk dat de motie onuitvoerbaar is, dat de problematiek te groot is voor Bunnik en dat de echte oplossing ligt bij hogere overheden. Hij vindt de toezegging van de wethouder sympathiek dat hij dit probleem wil aankaarten bij de hogere overheden. Het zal daar overigens niet onbekend zijn.

De in het dictum gevraagde maatregelen zijn niet uitvoerbaar. Een aantal jaar geleden is onderzoek gedaan waaruit blijkt dat het een relatief probleem is. De fractie van De Liberalen stemt tegen de voorliggende motie.

Mevrouw **Huijsman** bedankt voor de sympathieke woorden van de beide partijen en de wethouder naar aanleiding van de motie en wil graag kort reageren op hetgeen naar voren is gebracht door beide fracties en de wethouder.

P21 kan instemmen met het eerste dictum. Zij weet dat luchtkwaliteit een zorg is van P21 en eigenlijk van allen. Het is de vraag of de problematiek van meet af aan te groot is. Zij roept in herinnering dat er wel mogelijkheden zijn, ook op gemeentelijk niveau. Zij verwijst in dat kader naar de Luchtnota over de periode 2013-2017, waarin heldere uitspraken zijn geformuleerd over de luchtkwaliteit. Zij citeert: "De luchtkwaliteit is een belangrijk criterium voor de besluitvorming ten aanzien van verkeer", "De gemeente zorgt voor een actueel inzicht in de luchtkwaliteit" en "De gemeente houdt in haar verkeersbeleid expliciet rekening met het gemeentelijk luchtbeleid". Zij geeft aan dat er wel degelijk mogelijkheden zijn op gemeentelijk niveau, die de raad ook kent. Zij wil hiermee tegenspreken dat de problematiek te groot is voor de gemeente.

De heer **Sterk** interrumpeert. De citaten gaan over het meten van de luchtkwaliteit. Hij vraagt de wethouder in hoeverre er actuele metingen zijn. Die vraag is niet echt duidelijk beantwoord.

Mevrouw **Huijsman** denkt dat de wethouder verkeerd heeft geïnterpreteerd wat zij heeft be-

doeld in de toelichting op de motie. Zij heeft niet aangegeven dat er sprake is van een vastgestelde woonambitie bij Wijk bij Duurstede. Uit de quickscan, waarover de informatienota van het college in juli 2018 ging, bleek dat daarin een aantal scenario's is opgenomen, ook het scenario van de woonambitie van Bunnik en de mogelijke woonambities van Wijk bij Duurstede. Afhankelijk van die verschillende scenario's is de verkeersintensiteit in beeld gebracht met de daarbij te verwachten problemen. Zij heeft die willen benoemen.

Volgens wethouder **Eijbersen** zijn twee à drie jaar geleden de meest recente metingen gedaan op dit tracé. Op deze informatie heeft hij geduid in zijn beantwoording. Daaruit bleek dat het relatief meeviel.

De heer **Hoitink** vindt de nadere toelichting van het CDA juist, als wordt verwezen naar de nota Luchtkwaliteit. Daarmee kan rekening worden gehouden bij het gemeentelijk beleid, omdat het gaat om verkeersbeleid. Dit wordt ook gedaan. De gemeente is bezig om het fietsgebruik te bevorderen. Bij de bouw in Odijk-West wordt rekening gehouden met het feit dat het op fietsafstand van het belangrijkste werkcentrum ligt, namelijk het Utrecht Science Park. In die zin wordt in het eigen beleid bijgedragen aan de verbetering van de luchtkwaliteit.

De vraag in de motie gaat veel verder, namelijk dat binnen afzienbare tijd moet worden voldaan aan de wettelijke norm ten aanzien van de waarden van de luchtkwaliteit. Dat is onmogelijk voor de gemeente. De gemeente kan proberen zoveel mogelijk mensen op de fiets te krijgen en het autoverkeer te verminderen. De verbetering van de luchtkwaliteit is rijksbeleid en heeft alles te maken met de kwaliteit van auto's en dergelijke.

De **voorzitter** vraagt mevrouw Huijsman of zij de motie nog wil indienen.

Mevrouw **Huijsman** is erg blij met de toezegging van de wethouder en kijkt met belangstelling uit naar wat dat oplevert. Zij trekt motie M2 in.

De **voorzitter** heeft begrepen dat het CDA nog een motie heeft voorbereid. Hij geeft mevrouw Huijsman het woord om hierover het woord te voeren.

Mevrouw **Huijsman** dient de volgende motie in:

Motie M3, ingediend door CDA:

"De raad van de gemeente Bunnik, in vergadering bijeen op 8 november 2018;

overwegende dat:

- binnendorps bouwen een voorwaarde is voor het realiseren van de bouwambities van Bunnik;
- binnendorps bouwen op locaties waar nu bedrijven zijn gevestigd daarbij zeer gewenst is;
- bedrijven op binnendorpse locaties moeten worden gestimuleerd om te verhuizen, zodat op de vrijgekomen plek woningen kunnen worden gebouwd, zeker nu het college plannen maakt om een stedenbouwkundig onderzoek te doen in het gebied van de Meent waar veel bedrijven gevestigd zijn;
- de gemeente belang heeft om de in de dorpen gevestigde bedrijven voor de werkgelegenheid in de gemeente te behouden;
- aan deze bedrijven dan ook een nieuwe locatie moet kunnen worden aangeboden op een nieuw in te richten bedrijventerrein;
- in de discussie tot nu toe het terrein langs de A12 als nieuwe locatie is genoemd;
- vast moet worden gesteld welke omvang de nieuwe locatie heeft;
- vast moet worden gesteld hoeveel bestaande bedrijven voor uitplaatsing in aanmerking komen;
- daarnaast ook bedrijven in Bunnik wensen uit te breiden, die niet in een van de kernen zijn gevestigd, maar op de huidige plek geen ruimte voor uitbreiding hebben en daarom ook voor de nieuwe locatie in aanmerking wensen te komen;
- de gemeente moet ook deze bedrijven een toekomst kunnen bieden met het oog op behoud en mogelijke uitbreiding van de werkgelegenheid in Bunnik;
- de al jarenlange discussie over het wel of niet tot stand brengen van een nieuw bedrijventerrein bij ondernemers veel onzekerheid met zich meebrengt;
- het risico ontstaat dat bedrijven om die reden de gemeente dreigen te verlaten;

- bij de groei van Bunnik en de daarbij behorende bouwambities het belang van Bunnik bij de aanwezigheid van gezonde bedrijven in het oog moet worden gehouden;
- de realisatie van een bedrijventerrein langs de A12 al jarenlang een na te streven doel is van de gemeente voor uitplaatsing van in Bunnik gevestigde bedrijven;
- door de bedrijven in 2009 – geactualiseerd in 2016/2017 – eigen onderzoek is verricht naar de mogelijkheid van die nieuwe locatie;
- uit dat onderzoek blijkt dat ruim voldoende belangstelling bestaat bij bedrijven om aan dat doel van de gemeente - uitplaatsing naar de nieuwe locatie - mee te werken;

verzoekt het college:

- in 2019 zodanige voorbereidingen te treffen voor de realisatie van uitplaatsing of verhuizing van bedrijven naar een bedrijventerrein langs de A12 dat hiervoor in de kadernota en Begroting 2020 concrete plannen worden opgenomen – waaronder de vaststelling van de omvang van de locatie langs de A 12 - voor realisatie van de uitplaatsing vanaf 2020;
- de voorbereidende activiteiten voor deze uitplaatsing in 2019 binnen de werkzaamheden voor de realisatie van de uitvoeringsagenda zodanig te prioriteren dat dit ook mogelijk wordt en de kosten te dekken uit de hiervoor ter beschikking zijnde middelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter** inventariseert wie wil reageren op de motie en geeft het woord aan de heer Sterk en vervolgens aan de heer Hoitink.

De heer **Sterk** vindt het weer jammer de motie nu pas te hebben gekregen. De motie heeft een verstrekkend gevolg. Wat wordt bijvoorbeeld bedoeld met de 'hiervoor ter beschikking zijnde middelen'?

P21 deelt de overwegingen dat alle inbreidingslocaties goed moeten worden benut voor woningbouw op dorpse schaal en wil daarvoor eventueel bedrijven uitplaatsen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het Van Dam-terrein. Dergelijke bedrijven kunnen ook elders in de regio, wellicht zelfs beter, kunnen worden geplaatst. Er zijn mooie regionale bedrijventerreinen waar deze niet typisch Bunnikse gebonden bedrijvigheid ook goed terecht kan. P21 is niet zomaar voor het plaatsen van nieuwe bedrijventerreinen binnen de gemeente en zeker niet voor die buiten de kernen zijn gevestigd. Daarvoor is voldoende ruimte ter beschikking. Dit is al eerder besproken met de provincie die geen toestemming geeft voor een nieuw bedrijventerrein. Wellicht kan de wethouder daarover iets zeggen.

De motie gaat ervan uit dat een bedrijventerrein nodig is. Die conclusie kan hij op basis van een enkele motie niet trekken, laat staan dat nu al zou moeten worden gestart met de uitvoering. Bovendien is er ook een relatie met de oostelijke aansluiting van de Limesbaan op de A12 en de eventuele omlegging van de N229. Deze zaken zouden bij een dergelijk plan moeten worden betrokken.

Dat zijn overwegingen om deze motie niet te kunnen steunen.

De motie komt sympathiek op de heer **Hoitink** over en verwijst naar het verkiezingsprogramma van zijn fractie. Het is al jarenlang staand beleid. Het bedrijventerrein is opgenomen in de structuurvisie. Hij citeert een van de overwegingen: "dat de realisatie van een bedrijventerrein langs de A12 al jarenlang een na te streven doel is van de gemeente voor uitplaatsing van in Bunnik gevestigde bedrijven". Dat klopt, maar hij mist één woord in dit betoog, namelijk 'provincie'. De heer Sterk wees er al op dat de provincie hier uiteindelijk over gaat en heeft tot nu toe altijd gezegd: 'nee, tenzij...'. Als kan worden aangetoond dat bedrijven echt aan Bunnik zijn gebonden, wil de provincie daar constructief naar kijken. Dat heeft tot nu toe niet tot resultaat geleid. Volgens hem heeft de wethouder zich het vuur uit de sloffen gelopen bij de provincie om dit voor elkaar te krijgen. Hij vraagt het college wat de stand van zaken is op dit moment. Het probleem is hem bekend, maar het dictum lijkt hem onuitvoerbaar, omdat de sleutel in handen is van de provincie.

De **voorzitter** vraagt de wethouder een toelichting te geven van de zijde van het college op het dictum en geeft hem het woord.

Wethouder **Eijbersen** geeft aan dat dit dossier sinds 2009 loopt. Sinds 2009 geeft de provincie aan het niet te doen. Hij heeft vaker aan de raad gemeld hoe vaak stappen zijn gezet richting

de provincie om de ambitie van het bedrijventerrein langs de A12 voor het voetlicht te brengen. Dat is besproken met Gedeputeerde Staten, met gedeputeerde Van Lunteren en met de huidige gedeputeerde en met Provinciale Staten. Daarin is gezamenlijk opgetrokken met de betreffende ondernemers en de BHIK. Zij zijn het afgelopen jaar ook op eigen initiatief naar de gedeputeerde gegaan en hebben hun problematiek daar voorgelegd.

Hij herinnert zich nog levendig, een dag na de verkiezingen, dat hij een afspraak had met de gedeputeerde die letterlijk de deur dichtgooide voor een bedrijventerrein. Dat heeft hij ook teruggekoppeld aan de betreffende ondernemers. De houding bij de provincie is heel duidelijk: 'het gaat niet gebeuren'. De 'nee, tenzij...' is voor een deel al weg. Het enige wat de provincie heeft aangegeven is dat het in een volgende ronde weer kan worden geprobeerd. Dat zal waarschijnlijk over vijf jaar zijn.

Op dit moment speelt de procedure richting Provinciale Staten. De gemeente heeft in een zienswijze aangegeven dat 2 à 3 hectare passend zou zijn om bedrijven die nu in de kernen zijn gevestigd te kunnen uitplaatsen. Daartegen heeft de provincie vooralsnog 'nee' gezegd. Hij weet niet wat de reactie zal zijn van Provinciale Staten. Hij proeft geen energie om dit voor elkaar te krijgen en wil voorkomen dat valse hoop aan de ondernemers wordt gegeven.

Hij ontraadt de motie. In eerste plaats is de gemeente afhankelijk van de provincie. Hij zou het jammer vinden als middelen ter beschikking worden gesteld waarvan bekend is dat ze geen effect zullen hebben.

De **voorzitter** geeft aan dat aan mevrouw Huijsman twee vragen zijn gesteld en vraagt haar te reageren.

Mevrouw **Huijsman** verzoekt om een korte schorsing.

De **voorzitter** schorst de vergadering.

Schorsing van 21.46 uur tot 21.52 uur.

De **voorzitter** heropent de beraadslagingen en geeft het woord aan mevrouw Huijsman.

Mevrouw **Huijsman** hoorde van de wethouder dat het om een zeer langlopend dossier gaat waarin met name door de ondernemers – de bedrijven die het aangaat – al heel veel inspanningen zijn verricht in het kader van allerlei onderzoeken. Er is een uitgebreide Open Huis-bespreking aan gewijd in januari 2016 en er is in de afgelopen tijd veel aandacht aan besteed. Zij merkt vooral onzekerheid in de (recente) contacten met de verschillende ondernemers en vertegenwoordigers van ondernemersorganisaties. Alles is onduidelijk en men weet niet waar men aan toe is.

De rode draad is de noodzakelijke woonambitie van Bunnik met name in de dorpen waar nog bedrijven zitten. Wat kan de wethouder aan de bedrijven vertellen? Wanneer is sprake van de 'tenzij-situatie'? Hoe gaat de wethouder om met de boodschap aan deze bedrijven? Op welke wijze moeten de bedrijven verdwijnen om ruimte te maken voor de woonambitie binnen de kernen?

De **voorzitter** vraagt de wethouder het nogmaals te vertellen, maar hij heeft het idee dat hij dit al heeft gehoord.

Wethouder **Eijbersen** heeft de betreffende bedrijven redelijk concreet in beeld. Vijf bedrijven hadden de wens om naar een plek te gaan in Bunnik. Er is enige tijd gezamenlijk opgetreden richting de provincie. Vervolgens hebben de bedrijven zelf het initiatief genomen om hun plan aan de gedeputeerde voor te leggen. Deze heeft het op waarde geschat en geoordeeld dat hij deze plannen onvoldoende vond om de structuurvisie aan te passen. Deze ondernemers zijn door de gedeputeerde geïnformeerd. De gemeente heeft er bij de ondernemers op aangedrongen een zienswijze in te dienen voor de behandeling bij de Provinciale Staten.

Hij vindt het ook belangrijk dat ondernemers dit doen. De roep van de gemeente dat meer bedrijfsruimte nodig is, wordt alleen sterk als ondernemers zelf dit verhaal vertellen. De ondernemers zijn hierover geïnformeerd en hij weet dat een bedrijf inmiddels een mail heeft gestuurd.

Hij gaat de ondernemers niet beloven dat het er wel komt. Hij heeft geprobeerd duidelijkheid en helderheid te geven aan de ondernemers en heeft laten zien dat de keuze niet bij het gemeentebestuur ligt. Ook de raad heeft duidelijk aangegeven die behoefte te hebben, maar de pro-

vincie moet die ruimte geven en doet dat vooralsnog niet. Als een ondernemer wil uitplaatsen kan via de bypass worden geprobeerd het nogmaals onder de aandacht te brengen bij de gedeputeerde, maar dat dekt de lading van de motie niet.

Hij is wethouder voor het bedrijfsleven, maar het moet wel realistisch zijn en eerlijk en met open vizier. Het college gaat voor de bedrijven in Bunnik, binnen de realistische kaders. Een bedrijventerrein is niet aan de orde.

Volgens mevrouw **Huijsman** is naar aanleiding van de contacten met de wethouder in 2017 een enquête gehouden door de vereniging van ondernemers. Daaruit kwam dat het zou gaan om een totaal van zestien bedrijven die daarvoor in aanmerking wilden komen. Daarmee ontstaat de gedachte bij de ondernemers dat er mogelijkheden zijn. Het is dus een groter aantal dan de wethouder noemt. Weet de wethouder van de enquête en hoe interpreteert hij deze?

Wethouder **Eijbersen** heeft de enquête gelezen waarin alleen werd gevraagd of men geïnteresseerd was in een bedrijventerrein. Hij heeft de enquête met de gedeputeerde besproken die heeft aangegeven dat conform het provinciaal beleid geen nieuw aanbod voor bedrijventerreinen zou worden gecreëerd in de provincie. Als het gebeurt moet duidelijk zijn om hoeveel hectare en vierkante meters het gaat. Daarmee is hij naar het provinciehuis gegaan om de behoefte vanuit Bunnik aan te geven.

Deze verzoeken komen bij het provinciehuis vanuit elke gemeente. Het provinciehuis moet besluiten waar het bedrijfsruimte wil centreren. Het provinciebestuur heeft andere keuzes gemaakt dan Bunnik.

Ook als bedrijven van bedrijventerrein naar bedrijventerrein willen gaan is de situatie complex.

Mevrouw **Huijsman** heeft een toezegging van de wethouder beluisterd.

Wethouder **Eijbersen** heeft aangegeven voor de Bunnikse bedrijven te willen opkomen. De provincie zegt 'nee', ook tegen de ondernemers. Als dit continu wordt opgehangen aan het bedrijventerrein is het een heilloze weg. Als er mogelijkheden zijn rond bedrijfshuisvesting moeten deze per geval worden gekeken en niet gekoppeld aan een bedrijventerrein.

De **voorzitter** stelt vast dat duidelijk is dat de provincie niet zal meewerken. Hij vraagt mevrouw **Huijsman** of ze de motie zal indienen.

Mevrouw **Huijsman** trekt motie M3 in.

Derde ronde: Besluitvorming

De **voorzitter** gaat over tot de besluitvorming en vraagt of er nog behoefte is aan debat of het geven van stemverklaringen.

De heer **Lakerveld** wil hoop uitspreken. De andere fracties zijn ongetwijfeld heel moe van het CDA geworden. Hij is daar blij om. Hij hoopt dat de voorzitter ook heel moe is geworden van het CDA, want het is de laatste vergadering van de voorzitter. Spreker hoopt dat de discussie met deze gemeenteraad de voorzitter nog lang mag heugen. Hij hoopt dat de voorzitter daar nog veel mooie jaren aan mag vastknopen en bedankt hem.

De **voorzitter** gaat over tot de stemming over de Programmabegroting 2019-2022 en stelt vast dat deze unaniem wordt aangenomen, waarbij hij laat aantekenen dat mevrouw Van de Voort (P21) niet bij de stemming aanwezig was. Hij feliciteert de wethouder van Financiën.

De raad van de gemeente Bunnik besluit:

1. de Programmabegroting 2019-2022 vast te stellen.

5. Nota van Actualisatie 2019-2022 18-092

De **voorzitter** gaat over tot de stemming en stelt vast dat de Nota van Actualisatie 2019-2022 wordt vastgesteld met de stemmen van de leden van de fracties van P21 en De Liberalen voor en de stemmen van de leden van de fractie van het CDA tegen. De voorzitter laat aantekenen dat mevrouw Van de Voort (P21) niet bij de stemming aanwezig was.

De raad van de gemeente Bunnik besluit:

1. de Nota van Actualisatie 2019-2022 vast te stellen.

6. Beschikbaar stellen budgetten ter uitvoering van het Collegeprogramma 2018-2022 'Bunnik bouwen voor elkaar' 18-094

De **voorzitter** gaat over tot de stemming over het raadsvoorstel en stelt vast dat dit wordt aangenomen met de stemmen van de leden van de fracties van P21 en De Liberalen voor en de stemmen van de leden van de fractie van het CDA tegen. De voorzitter laat aantekenen dat mevrouw Van de Voort (P21) niet bij de stemming aanwezig was.

De raad van de gemeente Bunnik besluit:

1. de volgende budgetten voor de uitvoering van het Collegeprogramma 2018-2022 beschikbaar te stellen:
2019: € 212.000,00; 2020: € 212.000,00; vanaf 2021: structureel € 170.000,00;
2. deze budgetten worden ten laste van het begrotingsresultaat gebracht en de daardoor ontstane begrotingstekorten voor 2019 en 2020 te dekken uit de Algemene Reserve.

7. Afscheid waarnemend burgemeester R. van Schelven

De **voorzitter** memoreert dat er op 1 januari 1950 1015 gemeenten waren in Nederland. Op 1 januari 2000 waren daar nog 537 gemeenten van over. Op dit moment zijn er nog 380 gemeenten in 2018, waarvan 90 gemeenten minder dan 15.000 inwoners hebben. Op 1 januari a.s. verdwijnen er weer 25 gemeenten, zo meldde de voorzitter van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters onlangs. Per 1 januari a.s. zijn er dan nog maar 355 gemeenten over in Nederland.

Het is fijn dat een raadslid van een kleine gemeente als Bunnik, voor zijn zware en verantwoordelijke werk, er nu met terugwerkende kracht vanaf 29 maart jl. € 314,14 per maand bij krijgt. Hij feliciteert de raadsleden daarmee.

Het is belangrijk dat men zich realiseert dat de lokale identiteit van een kleine kern los staat van het eventueel onderdeel uitmaken van een groter bestuurlijk geheel. Op de U10-dag in Houten op 9 oktober jl., sprak burgemeester De Jong van Houten uit dat in de onderlinge samenwerking moet worden opgehouden met 'breien' en dat men zich nu echt eens aan de schaa sprong moet wagen. Burgemeester Van Zanen van Utrecht benadrukte dat een gemeente niet meer kan functioneren zonder regionaal samen te werken. Dit zijn twee opmerkingen van collega's die Bunnik beide raken.

Bunnik heeft een nieuwe burgemeester gezocht en gevonden die een bouwer is. De raad heeft uitgesproken om aan de forse bouwopgave voor Bunnik en voor de regio uitvoering te gaan geven middels de Uitvoeringsstrategie. Het zullen substantiële ontwikkelingen zijn in de komende jaren. En om Peter Lakerveld in een verkiezingsadvertentie te citeren: "Niet alleen ons eigen belang telt, we hebben ook een rol in de regio." Een mooi statement.

In een dergelijke situatie zijn er ook altijd tegenstanders. Tegenstanders die geloven in 'het eigen gelijk'. Een raadslid moet dan toch overeind blijven en zonder last of ruggenspraak de eigen positie bepalen en innemen. Men moet zich dan realiseren dat de tegenstanders vaak in hun eigen bubbel van het door hen gebruikte sociale medium, steeds alleen de eigen mening – het eigen gelijk – herbevestigd zien door mensen die in dezelfde bubbel zitten. Een compromis of tussenoplossing is dan vaak niet eens meer bespreekbaar. Men moet dus niet de bevestiging van het eigen gelijk zoeken in een of ander sociale-mediumbubbel, maar men moet met elkaar praten.

Enige tijd geleden was hij in het Lake District ergens aan het eind van een doodlopend dal in een pub. Het was het enige gebouw in de verre omtrek. Binnen hing een bordje boven de bar met de tekst: 'No free wifi'. Daaronder hing een bordje met de tekst: 'No wifi at all'. En daar weer onder hing een bordje met: 'Talk to eachother!'. De boodschap is duidelijk: kom uit de bubbel; stop met die social media, maar praat vooral met elkaar. Het is voor een raadslid cruciaal om met de burgers te spreken. Het was vanavond mooi om te horen dat Arie Viskil zich zoveel voorbeelden van gesprekken herinnerde.

Wanneer de raad het landschap rond Bunnik gaat veranderen, doet hij iets in een hele oude Nederlandse traditie. Adriaan Geuze, bijzonder hoogleraar landschapsarchitectuur, sprak er

over dat mensen al sinds het jaar 1000 het landschap naar hun hand zetten. Het land, het landschap is maakbaar. Binnen het maakbare is het cruciaal om de kwaliteit te borgen. Een van die kwaliteiten waar goed voor moet worden gezorgd, is het behoud en de versterking van het cultuurhistorisch erfgoed. Monumenten dicteren wat er in hun omgeving wel of niet gebouwd of ontwikkeld kan worden. Monumenten vertellen verhalen; verhalen definiëren de lokale identiteit. Dat was vandaag het thema op het Nationale Monumentencongres in Amersfoort. Al in zijn wethouderstijd in Gouda was monumentenzorg en archeologie een van de favoriete onderwerpen in zijn portefeuille. Als telg uit een oud molenaarsgeslacht hebben de molens daarbij altijd zijn bijzondere belangstelling gehad. In die periode is hij druk geweest met verschillende molenbiotopen en molenrestauraties. Uiteindelijk had Gouda weer vier gerestaureerde en werkende molens en waren van nog twee molens de archeologische opgraving gedaan. Dit ontlokte een wat verzuurde wethouder de opmerking dat, toen hij naar Culemborg ging, er daar ook nog wel een paar molens bij zouden komen.

Wanneer hij nu elke dag meerdere malen langs het mooie Werkhoven rijdt geniet hij enorm van de vaak fier draaiende Werkhovense Molen 'Rijn en Weert'. Deze molen is in 1993 gerestaurerd met heel veel lokale betrokkenheid.

In de kern Bunnik staat ook nog een molenstomp aan de Molenweg. Een molen die in haar oudste geschiedenis teruggaat naar het jaar 1600. De huidige stenen romp dateert van 23 mei 1800. De gevelsteen verwijst naar het bijbel verhaal uit Ruth 2: "Ruth die ging het korn leezen". Naast de molen staat ook nog de molenaarswoning uit ongeveer 1600-1650.

Levende monumenten versterken de lokale identiteit van kleine kernen.

De Engelse schrijver Thomas More publiceerde in 1615 het boek Utopia; de beschrijving van de samenleving op een niet bestaand eiland Utopia. Daar is een samenleving zonder privébezit en daarmee de beste samenleving ter wereld, want iedereen heeft van alles voldoende. Aan verschillende zaken werd daardoor een totaal andere waarde toegekend. Wanneer er bijvoorbeeld een nieuwe lading slaven werd uitgeladen op de kade, dan waren deze te herkennen aan de gouden of zilveren ketens om hun nek. Die keten maakte voor iedereen duidelijk dat het een slaaf/dienstbare/onderdanige was. Na vijftien maanden Bunnik legt hij zijn prachtige zilveren keten af en is vanaf volgende week weer vrij man.

Hij spreekt zijn waardering uit voor de inzet van de mensen bij de politie en de brandweer; voor de enorme betrokkenheid van de medewerkers van de werkorganisatie onder leiding van de gemeentesecretaris; voor de collegiale sfeer in het college. Het was geweldig in Bunnik; hij dankt allen voor de goede samenwerking en wenst de raad en de inwoners het allerbeste toe voor de toekomst!

Applaus

De heer **Hoitink** wil als nestor namens de hele raad tot Roland van Schelven spreken. Meer dan veertien maanden is hij waarnemend burgemeester van Bunnik geweest. Dat is uitzonderlijk lang. Hij is letterlijk en figuurlijk de langste waarnemer die Bunnik ooit heeft gehad. Dat had te maken met de gemeenteraadsverkiezingen. Normaal duurt een dergelijke waarnemingsperiode ongeveer zes maanden en dan wordt men geacht op de bestuurlijke winkel te passen. Zo stond het ook in de profielschets, waaruit hij citeert: "Van de waarnemend burgemeester wordt verwacht zonder eigen agenda het staande beleid te willen dienen".

Veertien maanden op zijn handen zitten, is veel gevraagd van een ervaren burgemeester zoals Roland. Hij heeft dat dan ook niet gedaan. Hij heeft een aantal zaken op de agenda geplaatst, zoals het thema openbare orde en veiligheid. Hij vond de beschikbare menskracht hiervoor veel te beperkt. Er lijkt in Bunnik niet zoveel aan de hand: drie onschuldige dorpjes langs de Kromme Rijn en een rustig buitengebied. Een beroemde uitspraak van Roland is: "Als je niet kijkt, zie je ook niks" of anders gezegd: "Wat niet weet, dat niet deert". Roland heeft om extra formatie gevraagd en deze gekregen. De raad ging onlangs unaniem akkoord met het voorstel om per direct tijdelijke formatie voor openbare orde en veiligheid ter beschikking te stellen en vanavond is besloten de formatie ook structureel uit te breiden. Spreker bedankt Roland voor zijn initiatief.

Verder heeft Roland ervoor gezorgd dat het proces van het aanvragen en verlenen van vergunningen voor evenementen meer gestructureerd verloopt met de focus op de veiligheid van de bezoekers van die evenementen.

Een ander punt is zijn pleidooi voor een grotere rol van de afdeling Communicatie bij het actief communiceren van collegebesluiten richting raad en inwoners. Het is dan ook niet toevallig dat vanavond is besloten extra middelen voor communicatie beschikbaar te stellen.

Dat zijn bekende dingen, maar wat bijna niemand buiten dit huis weet is dat Roland ook een belangrijke ingreep heeft gedaan in de burgemeesterskamer, tevens vergaderkamer van het college. Hij heeft er namelijk voor gezorgd dat de antieke klok die er hangt en al sinds mensenheugenis stilstaat, weer is gaan lopen. Dat is van cruciaal belang, want nu weet zijn opvolger Ruud van Bennekom, tenminste hoe laat het is in Bunnik. Ook de besluitvorming van het college is weer bij de tijd.

Roland heeft zich de afgelopen veertien maanden bewust wat terughoudend opgesteld richting de samenleving. Hij is immers slechts een 'voorbijganger' en wil zijn opvolger de ruimte geven om op zijn eigen wijze invulling te geven aan de rol van burgervader. Toch heeft hij zich op dat punt af en toe best gemanifesteerd. Zoals in de wijze waarop hij een uit de hand gelopen burenruzie in de Oranjebuurt heeft opgelost. Dat is door de inwoners zeer gewaardeerd. Hij bedankt Roland daarvoor.

Roland heeft een wat andere stijl van voorzitten dan zijn voorganger. Daar moest de raad best aan wennen. Hij heeft de vergaderingen verrijkt met een nieuw ritueel, namelijk door ieder raadslid afzonderlijk voor de vergadering persoonlijk de hand te schudden en een goede vergadering te wensen; een mooi symbolisch gebaar.

Woensdag 14 november a.s. is de laatste dag dat Roland in charge is als burgemeester van Bunnik. Dat is ook zijn verjaardag; zijn laatste verjaardag waarop hij terughoudend moet zijn met het drinken van een goed glas wijn. Een burgemeester moet nu eenmaal altijd nuchter zijn. De raad heeft dan ook een passend afscheidscadeau voor hem bedacht dat hem door de vice-nestor van de raad, Astrid van der Stijl, wordt uitgereikt.

Spreker bedankt Roland namens de gehele raad dat hij de afgelopen veertien maanden de gemeente Bunnik bestuurlijk heeft willen leiden en wenst hem succes met de laatste vijf dagen. Daarna kan Roland genieten met zijn vrouw en kinderen van zijn welverdiende vrije tijd. Hij vraagt mevrouw Van der Stijl naar voren.

Mevrouw **Van der Stijl** overhandigt Roland een mooie fles wijn en hoopt dat hij daarvan, samen met zijn vrouw, rustig kan genieten. Ook overhandigt zij hem een bos bloemen.

Applaus

Burgemeester **Van Schelven** memoreert dat hij in zijn installatievergadering een voorstel door de raad moest halen, waarvan hij de portee niet kon overzien. Dit betrof een wijziging van de APV met een bijzonder artikel voor het beëindigen van problemen met een gezin in de Oranjebuurt. Het is heel bijzonder dat hij vanochtend een uitgebreide mail heeft ontvangen van de Oranjebuurt die zo ontzettend blij is dat dit probleem is opgelost en achter de rug is. Ook zij merkten op dat hij niet zoveel direct in de dorpen is geweest, maar dit was heel bijzonder. Hij bedankt allen.

Applaus

8. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 22.21 uur en dankt allen voor hun inbreng en aanwezigheid.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Bunnik d.d. 22 november 2018.

De griffier,

De voorzitter,